

DZIENNIK BYDGOSKI

Wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt.
Do „Dziennika“ dołącza się co tydzień „SPORT POMORSKI“.
Redakcja otwarta od godziny 8—12 przed południem i od 5—6 po południu.
Redaktor naczelny przyjmuje od godziny 11—12 przed południem.
Rekopisów niezamówionych nie zwraca się.
Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 30.
Filje: w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 2 — w Toruniu, ul. Mostowa 17
w Grudziądzu, ul. Groblowa 5.

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agenturach 3.00 zł. miesięcznie, 9.00 zł. kwartalnie; przez pocztę w dom 3.36 zł. miesięcznie, 10.08 zł. kwartalnie.
Pod opaską: w Polsce 7.00 zł., za granicę 9.50 zł. miesięcznie.

W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczanie pisma, a abonenci niemają prawa do odszkodowania.

Telefony: Redakcja 326, Naczelny redaktor 316, Administracja 315, Buchalterja 1374. — Filje: Bydgoszcz 1299, Toruń 800, Grudziądz 294.

Numer 212.

BYDGOSZCZ, piątek dnia 14 września 1928 r.

Rok XXII.

Dwa projekty zmiany konstytucji Bebe.

Radykali chcą narzucić nową konstytucję.

Warszawa, 13. 9. (tel. wł.) Opracowywane przez parlamentarny klub rządowy projekty zmiany Konstytucji mają być tematem obrad rządu w pałacu. Jak słycać Bebe wysuwa dwa projekty zmiany konstytucji.

Jeden projekt jest radykalny. Przewiduje on wybór Prezydenta Rzeczypospolitej na przeciąg lat 5-ciu, zupełne zrównanie praw sejmu i senatu, zmianę ordynacji wyborczej i nadanie prawa głosowania tylko tym osobom,

które skończyły już 30 lat, wypłacanie djet postom i senatorom tylko za dni urzędowania. Zdaniem autorów projekt ten można przeprowadzić tylko w drodze okrojowania konstytucji (narzucenia), rozwiązania sejmu i rozpisanie nowych wyborów.

Drugi projekt jest łagodniejszy i przewiduje tylko drobne zmiany dot. senatu i pewne ograniczenia odpowiedzialności ministrów wobec parlamentu.

Pogłoski o zmianie gabinetu.

Warszawa, 13. 9. (tel. wł.) W kołach politycznych zaczynają kursować pogłoski, że po powrocie Piłsudskiego ma nastąpić rekonstrukcja gabinetu. P. Bartel czuje się zmęczony i chciałby powrócić na politechnikę lwowską. Jego

następcą miałby zostać Moraczewski lub Miedziński. Mówi się również o ustąpieniu min. Meysztowicza oraz o zamiarze przywrócenia ministerstwa zdrowia, któreby objął min. Składkowski.

Pierwsze posiedzenie Rady Ligi Narodów w nowym składzie.

Quinones de Leon referentem sprawy polsko-litewskiej.

Genewa, 13. 9. (tel. wł.) Wczoraj odbyło się pierwsze plenarne posiedzenie Rady Ligi Narodów w nowym składzie. Przewodniczył min. Prokope. Przy stole Rady zasiadli przedstawiciele 5-ciu państw — członków Rady, oraz reprezentanci Polski, Hiszpanji, Rumunii, Finlandji, Kanady, Persji, Chile i Kuby. Niemcy zastępował kanclerz Müller. Dokonano wyboru nowego referenta sprawy polsko-litewskiej. Został nim

jednógłównie ambasador Hiszpanji w Paryżu Quinones de Leon. Złoży on pierwsze sprawozdanie na następnym posiedzeniu Rady, którego terminu jeszcze nie ustalono.

Berlin, 13. 9. (tel. wł.) „Vossische Ztg.“ podnosi, że nowy sprawozdawca sporu polsko-litewskiego Quinones de Leon jest przyjacielem polityki polsko-francuskiej. Wobec tego Litwini znaleźli się w niełatwej sytuacji.

Sprawa nadreńska.

Minister Zaleski rozmawia z kanclerzem Müllerem.

Genewa, 13. 9. (tel. wł.) Min. Zaleski odbył wczoraj konferencję z kanclerzem Müllerem. W ciągu 3/4 godziny omawiano sprawę handlu i rokowań polsko-niemieckich. Jak głosi oficjalny komunikat, po obu stronach wyrażono wolę i nadzieję, że wszystkie istniejące między Polską a Niemcami zagadnienia pomyślnie będą rozwiązane. W kołach niemieckich mówią, że na konferencji min. Zaleski poruszył także ewakuację Nadrenji. Niemcy z tego powodu są niezadowoleni.

Genewa, 13. 9. (tel. wł.) Konferencja pięciu państw z kanclerzem Rzeszy Müllerem jest oczywiście przedmiotem zaciekawienia i ożywionych rozmów. Przebieg obrad trzymany jest w tajemnicy. Jednakowoż poinformowani twierdzą, że ze strony państw sprzymierzonych wyraźnie jest podkreślane jednoczesne a przynajmniej równoległe traktowanie ewakuacji Nadrenji i odszkodowań. Niemcy natomiast odróżniają te dwie sprawy i opierają swe żądania ewakuacji drugiej i trzeciej strefy na artykule 31 Traktatu Wersalskiego, który nie wymaga kompensat (wyrównania). Niemcy, jak się twierdzi, zażądają ewakuacji całej Nadrenji.

Londyn, 13. 9. (tel. wł.) W tutejszych kołach politycznych przewidują, że narady genewskie w sprawie Nadrenji doprowadzą do przyspieszenia ewakuacji drugiej strefy okupacyjnej o rok.

Genewa, 13. 9. (tel. wł.) Kanclerz Müller wyjeżdża w końcu tego tygodnia do Berlina. W drodze zatrzyma się w Baden-Baden i odbędzie konferencję ze Stresemannem.

Delegat Anglii zachwycony mową Brianda.

Z Genewy donoszą:

Na wtorkowym pełnym zgromadzeniu Ligi Narodów w dyskusji generalnej zabrali głos delegat włoski Belloni i delegat Anglii lord Cushendun. Belloni w demonstracyjny sposób przyłączył się do wywodów Brianda w sprawie niebezpieczeństwa niemieckiego.

Lord Cushendun wyraził swój zachwyt dla poniedziałkowych wywodów Brianda.

Delegat czeski Osusko dopełnił krytyki wobec Niemiec. Nastrój w Berlinie wobec tak jednolitej postawy w Lidze Narodów jest poważny.

O monarchję bawarsko-austrjacką.

Jedność Rzeszy zachwiana!

Wiedeń, (AW.) „Die Stunde“ donosi, że w Celowcu odbyła się rzekomo dnia 28 sierpnia konferencja przywódców Heimatswehry karyntyjskiej, w której wzięli udział książę Albrecht bawarski, syn Ruprechta bawarskiego, i jeden z agentów Hittlera. Ks. Albrecht pragnie pozyskać bojówki nacjonalistyczne dla celów polityki monarchistycznej.

Na innym miejscu donosimy o zamiarze marszu nacjonalistów austriackich na Wiedeń celem zniesienia parlamentu i ogłoszenia dyktatury. Być może, że ta akcja jest w związku z planami ks. Albrechta. Chodziło o zjednoczenie Bawarii i Austrii pod jedno berło. Urzeczywistnienie takiego planu byłby początkiem końca Rzeszy.

Monarchiści rosyjscy muszą opuścić Polskę.

Warszawa, 13. 9. (tel. wł.) W tym tygodniu upływa ostateczny termin przymusowego wyjazdu tych monarchistów rosyjskich, którzy decyją władz polskich mają być wysiedleni poza granicę państwa. Jest ich razem 15 osób. Większość ich nie uzyskała od żadnego państwa prawa wstępu i osiedli się tymczasem na obszarze Gdańska. Zarządzenie to ze stanowiska państwowo-politycznego należy powitać z uznaniem, gdyż nieodpowiednie zachowanie się monarchistów było nieustannym źródłem niepokojów dla Polski ze strony rosyjskiej. — Red.

Dyktatura w Hiszpanji oparta na bagnietach.

Madryt, 13. 9. (tel. wł.) Wskutek wykrycia spisku powzięto tutaj stanowcze zarządzenia bezpieczeństwa przed obchodem 5-tej rocznicy rządów Primo de Riveri. Rząd ściągnął do stolicy 150 tysięcy uzbrojonej milicji. Napływ gości do Madrytu jest olbrzymi.

Madryt, 13. 9. (tel. wł.) W rocznicę 5-tą rządów Primo de Riveri aresztowano 60 osób w Valencji, dalsze aresztowania przeprowadzono w Saragossie. Rada ministrów powzięła demonstracyjną uchwałę aresztowania b. premiera Guerra i b. ministra Cambo.

Nowy niemiecki zeppelin

wyruszy przez Atlantyk.

Berlin, 13. 9. (tel. wł.) W tych dniach odbędą się próbne loty nowowyprowadzonego, gigantycznego zeppelinu. Pierwszy większy lot przez Atlantyk do Lakehurst nastąpi prawdopodobnie dnia 20 października. Termin odjazdu ściśle ma być dotrzymany, ażeby w ten sposób udowodnić użyteczność okrętu powietrznego, niezależnie od zmian atmosferycznych. Już z tego powodu podróż przez Atlantyk budzi wielkie zainteresowanie.

Ilość pasażerów ma być ograniczona. Między innymi biorą udział komandor Rosendal, z amerykańskiego dowództwa floty powietrznej oraz cały szereg przedstawicieli prasy. Poza tem „Hrabia Zeppelin“ zabiera pocztę, która już teraz wpływa w wielkich ilościach. Po ośmiodniowym pobycie w Ameryce, zeppelin znowu powróci do Berlina.

Przed marszem na Wiedeń?

Wiedeń, (AW) Cała prasa tutejsza omawia z zaniepokojeniem, mający się odbyć 7 października rb. zjazd Heimatswehry, bojówki nacjonalistycznej, w Wiener Neustadt. Prasa mieszczańska wzywa rząd, aby zakazał odbycia się zjazdu. Równocześnie socjaliści wzywają do marszu na Wiener Neustadt i grożą, że przybędą tam w sile 300 000 ludzi. Wobec obustronnego rozdrażnienia może dojść do krwawych starć, tembardziej, że krążą pogłoski, by zjazd Heimatswehrowców w Wiener Neustadt jest tylko pierwszym krokiem do proklamowania marszu na Wiedeń z zamiarem rozpędzenia parlamentu.

Układy z Niemcami.

Warszawa, 13. 9. (tel. wł.) Wczoraj odbyło się pierwsze plenarne posiedzenie delegacji polskiej i niemieckiej. Przemówienia wygłosili pp. Hermes i Twardowski wyrażając nadzieję, że rokowania doprowadzą do pomyślnego wyniku.

Król Alfons w Kilonji.

Hamburg, 13. 9. (tel. wł.) W drodze do Sztokholmu zawitał wczoraj do Kilonji, ściśle według programu, król hiszpański Alfons na pokładzie krążownika „Principe Alfonso“. Król Alfons dziś rano udał się w dalszą drogę. W Brunsbüttelkoog kompanja honorowa „Reichswehry“ oddała królowi honory. W towarzystwie króla znajdował się między innymi ambasador hiszpański w Berlinie.

Echa katastrofy kolejowej w Czechosłowacji.

Praga, (AW.) W związku z katastrofą kolejową pod Bratisławą podniosły się tu ostre krytyki przeciwko ministrowi kolei Neumanowi. Socjaliści żądają nawet ustąpienie tego ministra. Cała prasa krajowa i zagraniczna występuje ostro przeciw ministrowi Neumanowi, który po katastrofie zakazał dopuszczania reporterów i fotografów na miejsce wypadku. Ponieważ wiadomości oficjalne o liczbie i nazwiskach ofiar były bardzo skąpe, wśród publiczności rósł niepokój. Z 21 ofiar nie rozpoznano dotychczas jednej kobiety i dwóch mężczyzn. Ofiary katastrofy zostaną pochowane na koszt rządu na miejscu wypadku lub też na życzenie przewiezione zostaną do miejsc pochodzenia. Na liście rannych, umieszczonych w szpitalu w Brnie, znajduje się nazwisko architekta Alojzego Peycowskiego (?) z Krakowa.

Z KRAJU.

Zamordowano jubilera w Radomiu.

W Radomiu zamordowano jubilera Pitelmana zamieszkałego przy ulicy Lubelskiej. W mieszkaniu zamkniętym od wewnątrz, ujrano leżącego Pitelmana na podłodze ze związanymi rękami i nogami, zakneblowanymi ustami. Gardło jego było owiązane paskiem. Nie zauważono żadnych śladów rabunku.

Pod Luckiem zdarzyła się katastrofa autobusowa.

Autobus pasażerski kursujący na linii Luck — Dubno — Krzemieniec uległ katastrofie. 16 osób odniosło ciężkie rany. Przyczyną katastrofy była nieuwaga szofera.

Straszna katastrofa samochodowa.

(Tel. wł.) Pod Stryjem w Małopolsce Wschodniej samochód przejeżdżał przez tor kolejowy w chwili, gdy zbliżał się pociąg. Szofer nie zdążył ani przejechać ani cofnąć auta. Pociąg najechał na nie i rozbił na drobne kawałki. Trzy osoby poniosły śmierć na miejscu.

Na granicy zastrzelono komunistę.

W rejonie Stołpców jakiś tajemniczy osobnik usiłował w sposób nielegalny przedostać się do Rosji Sowieckiej. Na okrzyk „stój” osobnik salwował się ucieczką. Padły strzały. Zbieg został zabity na miejscu. Zabitym okazał się znany komunistą B. Ozierski.

4 robotników poniosło śmierć w piecu wapiennym.

Z Częstochowy donoszą: W piecu wapiennym w miejscowości Smugi (około Kłobucka) wskutek zaczadzenia zadusiło się 4 robotników: Wilk Tomasz, właściciel pieca, Wilk Dyonizy, Hłond Roman i Lupa Stanisław, zamieszkał w Smugach. Wypadek spowodowany został przez własną nieostrożność robotników.

Podpalono most kolejowy.

Czyżby nowa banda dywersyjna?

Jak donosi A. B. C. dn. 12 bm. o godzinie 2-iej nad ranem najniespodziewaniej przed przejściem pociągu osobowego w stronę granicy zaczął płonąć most drewniany na 12-tym kilometrze między stacjami Żabinka — Kobryń. Ogień w porę zauważono i przy pomocy nadbiegłej służby kolejowej zalano wodą z rzeczki.

Przypuszczają, że most został podpалony przez nowouformowaną bandę dywersyjno-spiegową, która w ostatnich czasach objawiła dużą ruchliwość. Policja jest już na tropie podpalaczy.

Mimo częściowego spalenia się mostu drewnianego przerwy w ruchu nie było, gdyż natychmiast podwieziono nowe podkłady i belki i most doprowadzono do porządku.

Łapownictwo w policji chicagowskiej.

Posada policjanta za 100 dol. — Posada oficera policji za 1.500 dolarów.

Chicago, w sierpniu

Specjalna ława wielkoprzysięgłych zajęła się śledztwem w sprawie nowego skandalu w departamencie policji. Śledztwo to zostało zarządzane na skutek informacji, że syn jednego z urzędników miejskich zbierał po 100 dol. od każdego z dwudziestu mężczyzn, którym ofiarował posady w departamencie policji.

Osobnik ten był podobno tak bezczelny, że zupełnie otwarcie prowadził swój proceder w południowej części miasta, powołując się na swego ojca, który jest w stanie wyrobić każdemu posadę policjanta.

Posługiwał się on zwykle formułą: „Jesteś silny i zdrowy i tracisz tylko czas. Powinieneś być policjantem. Daj mi stawkę, a ojciec mój postara się, byś się dostał do policji”.

Gdy pieniądze zostały doręczone, kandydat wypełniał aplikację. Podczas ba-

Największe oszustwo europejskie. Afera Stinnesa staje się skandalem międzynarodowym.

Szmuglerzy pożyczkowi w Austrii, Rumunii i na Węgrzech.

Młody Hugo Stinnes znajduje się nadal w więzieniu śledczym.

Komisarze Heinemann i Prassow udali się z Berlina do Wiednia celem nawiązania kontaktu z austriackimi władzami śledczymi. W Wiedniu przesłuchano wiele osób, m. i. też kupca Erwina Polowera. Polower miał bliskie stosunki z rodziną Stinnesów i jeździł często autem do Berlina. Wyjazdy te potwierdziły podejrzenie, że Polower przeprowadzał machinacje pożyczkami wojennymi z Wiednia do Niemiec.

Jak wykazało śledztwo, szmuglerzy pożyczkowi wysyłali pożyczki wojenne z Niemiec przez Wiedeń do Budapesztu i Rumunii. W tamtejszych poselstwach niemieckich zadeklarowano je jako **na- bytek oryginalny i szmuglowano z po-**

wrotem do Wiednia.

Zamieszany w aferę Stinnesa jest też były dyrektor wielkiego trustu drzewnego „Foresta” w Wiedniu, **Bela Gross**, którego aresztowano. Gross utracił trzy lata temu wskutek nieszczęśliwych spekulacji swój majątek i posadę. Był swego czasu **mężem zaufania zmarłego Hugo Stinnesa** i, jak słychać, ten sam stosunek utrzymywał z jego synem.

Policja przeszukała biura Towarzystwa Stinnesa w Wiedniu. Zdaje się, że w dniach najbliższych nastąpią dalsze niespodzianki w olbrzymiej aferze, która jest **największym oszustwem europejskim od Barnata i Blumenfelda**. Zbytecznym dodać, że wszyscy oszuści, prócz samego Stinnesa, który tylko formalnie nie należał już do narodu wybranego, **to żydzi**. (w).

Wojownicza mowa prezydenta Litwy.

„Litwa chwyciła miecz, by urzeczywistnić swe ideały”...

Kowno. Prezydent republiki litewskiej Smetona wygłosił podczas uroczystości otwarcia roku szkolnego w oficerskiej szkole przemówienie utrzymane w tonie wojennym.

Prezydent Smetona oświadczył, iż Litwa jest szanowaną zagranicą dlatego, że zawzięcie broni swej niepodległości i swych interesów narodowych.

Litwa może obecnie oświadczyć w Lidzie Narodów, że **cení bardziej sprawiedliwość niż pokój**.

Hasłem Litwy jest stare przysłowie rzymskie: „Jeżeli chcesz pokoju — gotuj wojnę. Wieczny pokój najprawdopodobniej nigdy nie nastąpi. Prawo nie może istnieć bez miecza. Litwa

chwyciła miecz, ażeby urzeczywistnić swe ideały. Do Litwy muszą należeć Wilno, Grodno i południowa część Wileńszczyzny. Tylko posiadając stolicę we Wilnie, Litwa może bronić swej niepodległości.

Przemówienie wygłoszone przez Smetonę do młodych aspirantów oficerskich wywołało w kołach politycznych, a zwłaszcza w litewskim ministerstwie spraw zagranicznych, fatalne wrażenie.

Mowa Smetony miała być przekazana telegraficznie Waldemarasowi do Genewy. Waldemaras miał rzekomo nadesłać depezę, w której kategorycznie sprzeciwia się ażeby głowa państwa nieodpowiedzialna w konstytucji, wypowiedziała tego rodzaju mowę.

Wielkie manewry lotnicze pod Paryżem.

Paryż, (AW.) W dniu 14 i 15 września odbędą się w okolicach Paryża wielkie manewry wojenne, francuskiej floty lotniczej. W manewrach weźmie udział około 30 jednostek bojowych. Na manewry zapowiedziany jest przyjazd angielskiego ministra lotnictwa.

41.000 dolarów za posadę.

Nowy Jork, (AW.) Na giełdzie nowojorskiej odbył się przetarg o stanowisko maklera giełdowego. W przetargu uzyskano niebywałą sumę 41.000 dolarów.

dania lekarskiego, u każdego z nich znajdowano jakiś defekt fizyczny, na zasadzie którego aplikację jego odrzucano, pieniędzy jednak pomimo stałych żądań nie dawano. Jeden z amatorów posady policjanta był tak natarczywy, że dwa razy poddawał się badaniom lekarza, lecz za każdym razem prośbę jego odrzucano.

Specjalna ława wielkoprzysięgłych postanowiła zbadać dokładnie, czy pieniądze otrzymane w ten sposób szły na kampanje polityczne czy też do kieszeni zbierającego.

Drugą taką ciekawą sprawą jest nabywanie awansów porucznika przez sierżantów policji. Każdy sierżant policji mógł sobie kupić awans porucznika, jeżeli miał 1.500 dolarów. Podobno także jakiś osobnik zapłacił poważną sumę za **posadę cenzora ruchomych obrazów**. Posady tej nie otrzymał on, lecz pieniądze mu nie zwrócono

Listy z Anglii.

Impertynencja wyrządzona narodowi przez trzech radykałów. — Błękitne maki. — Zamordowanie dozorczy słoń. — Przejazdka z Picadilly do Oksfordu w karetce z XVIII wieku.

Londyn, we wrześniu.

Zaszedł w Anglii fakt, który oburzył na siebie cały naród i odciągnął od radykałów mnóstwo osób. Oto na śniadaniu wydanym przez gminę Swansca w hotelu Monopole na cześć kongresu Zjednoczenia przemysłowego (Trade Union Congress), kiedy nalano do kieliszków szampan, i prezydent miasta wznosił toast na cześć króla a muzyka zagrała narodowy hymn angielski: „Boże zachowaj nam króla (God save the King) wszyscy powstałi z miejsc z wyjątkiem trzech: ów sławetny Cook, który urządził strajk węglowy, Heaks, prezydent socjalistycznego kongresu w Edinburgu i trzeci, niejaki Purcell. Wszyscy wysłuchali hymnu stojąc, a tylko ci trzej siedzieli. W dalszym ciągu śniadania p. Purcell zabrał głos i prosił, żeby nikt nie przypuszczał, iż kierowała nim jakaś animozja do monarchii; on nie wstał z zasadniczych względów. Miał portki podarte, — ktoś krzyknął. W sali wybuchł ogólny śmiech.

Nazajutrz otrzymali ci trzej mnóstwo listów, w których proszono ich, żeby przejrzyli listy wyborcze, i jeżeli tam są ich nazwiska, żeby je wykreśliłi bo oni na nich głosować nie mogliby.

Na rynku tutejszym pojawiły się błękitne maki. Wychodowane są one w Tybecie i w Indo - Chinach. Nie podobają się jednak tutejszej publiczności i nie wytrzymują konkurencji z naszymi czerwonymi makami.

Czy można sobie wyobrazić skromniejsze stanowisko jak dozorczy przy słońcach w ogrodzie Zoologicznym? A

przecież znalazł się amator, który mu pozazdrościł tej posady. W nocy, gdy on spał, zamordowano go uderzeniem maczugi. Zrobił to mężczyzna, znaleźli odciski jego palców na maczudze, zaczęli się płatać w zeznaniach, wzięto go na szczegółową indagację i wszystko wykryto. Śledztwo jest już prawie na ukończeniu i za tydzień morderca zostanie na szubienicy.

Zaprowadzono tu teraz bardzo przyjemną zabawę dla mającej publiczności. Oto o godzinie 10 wyjeżdża z Picadilly karetka ogromna zaprzężona w 3 pary koni z forysiem na pierwszej parze, z trębaczami, którzy zaopatrzeni w długie trąby harmonijnie dostrojone, stoją na tylnym pomoście i z kilku ławkami na dachu. Ponieważ jesień w Anglii jest zwykłe piękna, więc przejażdżka na dachu takiej karety zbudowanej według stylu XVIII stulecia, jest bardzo przyjemna. Karetka jedzie po doskonałej szosie z Londynu do Oksfordu i nazajutrz wraca z Oksfordu do Londynu. Koszt przejażdżki wynosi 5 funtów, ale pomyślcie co za rozkosz urządzić w karczmach popasy, bo podróż trwa od 10 rano do 5 po południu, zawierając nowe przygodne znajomości, flirtować na świeżym powietrzu przy odgłosie trąb myśliwskich, gdy natrafi się górka, zsiadać z powozu i iść pieszo pod górę, słowem doznawać wszystkich tych rozkoszy, jakich doznawali nasi praojcowie w XVIII stuleciu. Bo powóz jest autentyczny, strój służby także i nastęrcza się sposobność uwolnić się od nieznosnych samochodów.

Kto wygrał na loterii?

W szóstym dniu ciągnięcia V klasy 17 polskiej państwowej loterii klasowej, główniejsze wygrane padły na numery następujące:

75 000 zł na nr. 78461.

15 000 złotych na nr. 152033.

10 000 złotych na nr. 107124.

Po 5 000 złotych na n-ry: 46727 79051 101054 119294 121150.

Po 3 000 złotych na n-ry: 1657 7203 12837 19206 60002 125401.

Po 2 000 złotych na n-ry: 17758 38064 38606 55508 103145 120637.

Po 1 000 zł na n-ry: 5397 15686 26820 39282 41559 54874 60807 81298 115464 125635.

Po 600 zł na n-ry: 5613 1974 8349 9303 10455 12536 13618 18496 29522 54917 55025 65873 69834 74626 77914 73319 78597 88956 89894 92546 96267 97156 100623 107958 109489 130414 130633 131562 133103 136190 152703.

18. Państw. Loteria Klasowa

Główna wygrana 750 000 zł oraz dalsze wygrane po 400 tys. zł, 350 tys. zł, 150 tys. zł, 100 tys. zł, 80 tys. zł, 75 tys. zł, itd.

Cena losu 1 kl.: 1/1 40 zł, 1/2 20 zł, 1/4 10 zł. Zamówienia listowne załatwia się odwrótnie.

M. REJEWSKA, Bydgoszcz

ulica Dworcowa 17 Telefon nr. 27

Konto P. K. O. Poznań 207963. (24292)

Po 500 zł na n-ry: 3305 4682 4929 5716 11010 11981 13460 13515 14082 14088 14731 16071 16085 19229 19272 19890 20498 21305 21468 21979 23466 24469 27682 28416 29221 30394 30827 32459 33753 34346 34429 35384 37074 38694 39262 41913 44892 45382 46439 47258 49278 49936 50420 53234 55531 58114 59531 59842 60445 60512 61007 62221 64034 65118 67000 67883 68978 69297 69341 69635 70996 72683 73319 74362 74750 75063 75757 76331 78726 79004 79076 80271 80422 82881 83216 83552 83866 84386 86289 86948 88585 89747 91482 95870 96488 98528 99337 105195 106994 108446 108588 108724 109200 109327 109417 110470 111379 113641 115057 115164 118136 119314 123470 125184 127788 128488 128764 129117 134483 135298 135958 136608 137307 137508 138689 141479 142484 143258 143565 144900 147453 147661 148248 148402 149231 150687 150850 153318.

Niewielka ilość losów V-tej klasy 17 Loterii Państw.

jest jeszcze do nabycia w najszybszej Kolekturze

EDWARD CHAMSKI

BYDGOSZCZ, ul. Pomorska nr. 1, telefon 39.

Cena ćwiartki losu tylko 50 złotych.

Zamiejscowym losy wysłać się odwrótnie po wpłaceniu należności na konto czekowe P. K. O. 209.007.

Pokłosie z Kongresu Eucharystycznego w Częstochowie.

(Od naszego korespondenta).

Niedzielne uroczystości, kończące świętym Kongres Eucharystyczny w Częstochowie, rozpoczęły się uszeregowaniem olbrzymich rzesz pielgrzymów do niebawem nastąpić mającej procesji. O 9 rano praca jest ukończona. Pochód rusza. Na czele krzyż, za nim po lewej stronie „Strzelec“, w środku Stowarzyszenia młodzieży, po prawej stronie „Sokół“. Procesja bowiem idzie trzema kolejami na całej szerokości alei Panny Marji. Następnie konna orkiestra 7 pap. i kompanja 27 pp., potem kroczą delegaci z okręgów zawierciańskiego, wieluńskiego, radomskiego, będzinińskiego i mieszane delegacje z całego kraju ze sztandarami i orkiestrami. Za nimi organizacje robotnicze, cechy i bractwa, delegacje z Częstochowy, Chorągwi i sztandarów oraz feretronów około 750. Po obu stronach ulicy tłum ludności, na chodnikach, balkonach i w oknach.

Po tym barwnym korowodzie postępuje kler, Zgromadzenia męskie i żeńskie, a więc ss. Magdalenki, Zmartwychwstanki, Nazaretanki, Służebniczki, Józefitki i Szarytki, oo. Paulini, Lazarytki, Jezuitki, Bracia szkolni i kresowi oraz inni, kler świecki w liczbie 450 księży, w tem około 50 monsignorów, łącznie z kapitułami. Na samym końcu tego szeregu trzech biskupów: Przewłocki, Lisiecki i Kubina. Pod baldachimem cały czas kroczy ks. kard. prymas Hlond, niosąc wspaniałą historyczną monstrancję z Jasnej Góry.

A kiedy procesja doszła do środka miasta, przed ratuszem dała się słyszeć z wieży fanfara, zagrana przez strażaka. Celebrant wszedł na przygotowany podest i udzielił swego prymasowskiego błogosławieństwa Najsw. Sakramentem. Dalej ruszyła procesja drogą do placu św. Zygmunta, gdzie do pochodu przyłączył się ks. nuncjusz Marmaggi. Trzeba było widzieć wtenczas setki tysięcy wiernych, znajdujących się poza baldachimem z przedstawicielem władz p. wojewodą Korsakiem, starostą Kuhnem i wiceprezydentem dr. Nowakiem, na czele! Podczas pochodu śpiewały w dwu punktach chóry: gimnazjalny pod kierunkiem prof. Mongosza i drugi mieszany pod kierunkiem prof. Wawrzynowicza.

Kiedy procesja doszła do katedry św. Rodziny, na jej stopniach odbyło się

jeszcze jedno błogosławieństwo Najsw. Sakramentem, poczem celebrans, poprzedzony przez kler, wszedł do wnętrza katedry św. Rodziny. Sztandary zostały przed świątynią, tworząc czworobok podczas nabożeństwa, które się odbyło na balkonie katedry dla tych, którzy się do wnętrza świątyni dostać nie mogli. Sumę pontyfikalną odprawił metropolita Sapieha z Krakowa w licznej asyście.

O godz. 3 po poł. przybył pod Jasną Górę wielki pochód robotników, liczący około 10 000 osób. Przemawiał do nich ks. bisk. Kubina. Zebrani uchwalili, wśród niebywałego entuzjazmu, odpowiednie rezolucje. Wystąpił też telegram z życzeniami, podpisany przez ks. prymasa Hlonda i ks. bisk. Kubinę do odbywającego się obecnie w Sydney międzynarodowego kongresu eucharystycznego. Kongres zakończono uroczystym „Te Deum“ i hymnem: „Boże, coś Polskę“.

Uchwały Kongresu Eucharystycznego w Częstochowie.

Kongres Eucharystyczny w Częstochowie powziął między innymi następujące uchwały:

Pracując nad odrodzeniem świata w Chrystusie, szczególną uchwałę należy zwrócić na położenie klasy robotniczej, która dziś znajduje się w warunkach życia nader ciężkich, poniekąd niegodnych człowieka i dziecka Bożego, jakim jest każdy robotnik równy z wszystkimi innymi. W Królestwie Chrystusowym, do którego urzeczywistnienia dążymy, powinny istnieć takie warunki pracy i życia, aby robotnik mógł żyć jako człowiek z duszą nieśmiertelną, jako głowa rodziny, jako zdrowy pełno uprawniony członek społeczeństwa i jako dziecko Boże. W dążeniu do tego celu przewodnikiem będzie nam Chrystus-Król, który jest ten sam co Chrystus-Robotnik. Za Nim pójdziemy jako za Królem społecznym, aby społeczeństwo ludzkie stało się znowu jak wówczas, gdy Jego prawo panowało, jedną solidarną rodziną, w której jest „jedno serce i jedna dusza“ (w której ubogich niema). W tym celu za przykładem innych narodów zwracamy się do Ojca św. z gorącą i pokorną prośbą, aby ra-

Nowa fabryka kabli w Polsce.

Dowiadujemy się, iż powstaje obecnie polskie towarzystwo akcyjne z ogólnym kapitałem zakładowym około 8,000.000 zł., które ma na celu w pierwszym rzędzie wyrób kabli elektrycznych najwyższego napięcia dla światła i sily.

Przedsiębiorstwo to opierać się będzie całkowicie o firmę Felten & Guilleaume Carlswerk w Kolonii, która też obejmuje kierownictwo techniczne nowopowstającej fabryki.

Wampir w ludzkim ciele.

W miejscowości Mentzhausen w Meklemburgu, mnożyły się ostatnio wypadki tajemniczego zabijania kur. Niemal codziennie znajdowali miejscowi gospodarze w swych kurnikach nieżywe kury, którym, jak się okazało, tajemniczy zabójca wysysał całą krew. Wdrożone w tej sprawie energiczne śledztwo ustaliło, iż wampirem tym był 13-letni chłopiec, który przyznał się do popełnienia całego szeregu podobnych czynów.

Natomiast wyrażamy nasz najgłębszy żal do owych posłów katolickich, którzy w Sejmie i Senacie głosowali za zniesieniem tego okólnika i przez to zachęcił do dalszej zgrabnej akcji te czynniki, które konsekwentnie dążą do usunięcia Chrystusa-Króla i Jego religii ze szkoły i życia publicznego wogóle.

Uznając niezmierną ważność diecezjalnego tygodnika religijnego, jakim jest „Niedziela“, dla wyrobienia ducha diecezjalnego i szerzenia oświaty religijnej, przyrzekamy, że to pismo niedzielne będziemy prenumerować i rozszerzać w całej diecezji.

Wobec powtarzających się gorszących wypadków urządzania przez przeróżne organizacje ćwiczeń, zawodów, zebrań lub wieców podczas nabożeństwa uroczystego w niedzielę i święta, a to zazwyczaj w pobliżu kościołów, oświadczamy, że takie postępowanie uważamy za naruszenie dnia Bożego i wzywamy wszystkie organizacje społeczne, by w przyszłości urządziły ćwiczenia i zebrań w odpowiedniej porze — poza godzinami przeznaczonymi na nabożeństwa — i na odpowiednim miejscu.

Podnosimy gorący protest przeciwko okrutnemu prześladowaniu Kościoła katolickiego i katolików w Meksyku, wiernym zaś katolikom meksykańskim wyrażamy nasze uznanie i najwyższy podziw za ich bohaterskie wytrwanie przy Chrystusie-Królu i wzywamy wszystkich katolików do modlitwy, aby w tym nieszczęśliwym kraju w jak najkrótszym czasie zapanował spokój Chrystusowy.

Dziesięć lat temu...

Dzień 12 września 1918 r. był nowym dniem chwały armji amerykańskiej na froncie francuskim.

Pozycja nad Marną pod Saint-Mihiel, zajęta cztery lata temu przez Niemców, oblegających Verdun, została przez bohaterów pułki generała Pershinga zdobyta, Niemcy odrzuceni, a Verdun zupełnie oswobodzony.

Bitwa rozstrzygnięta pod Saint-Mihiel rozpoczęła się o godz. 1 w południe a zakończyła się o godz. 5.

Nie wytrzymując huraganowego ognia artyleryjskiego i brawurowego natarcia świeżego żołnierza amerykańskiego Niemcy pozostawili tysiąc trupów na pobojowisku, 15 000 jeńców i 200 armat w popłochu wycofały się pod Metz.

Dr. Antoni Marczyński. 80

NIEWOLNICE Z LONG ISLAND

Powieść współczesna.

(Ciąg dalszy).

Pedro obliczał w duchu, jakiej ceny można zażądać za wyniszczoną wprawdzie i ciężko chorą niewolnicę, ale od jej własnego ojca... „Pownien zapłacić każdą cenę“, myślał. Tymczasem zaś Izaak Ironfield zdołał ochłonąć z pierwszego wrażenia, zdołał sobie uprzytomnić, że palną wielkie głupstwo, przyznając się wobec wszystkich, iż jest ojcem tej dziewczyny, że skutkiem tego przyjdzie za nią drogą zapłacić i by nie dać tamtemu zbyt wiele czasu do namysłu, przystąpił do interesu...

— No, senore Pedro, czy jak tam panu.. Jaka cena? — spytał.

— Przecież nie zamierzał je pan kupić odemnie — rzekł tamten z głupiafrant — ma gruzlicę podobno i Bóg wie co jeszcze...

— Właśnie dlatego powinien pan wymienić przystępną cenę.

— Ha, gdyby to nie była pańska córka... Ale skądżeby się ośmielił naznaczać jaką cenę na pańskie dziecko. Proszę samemu zacząć.

Ironfield zmeł w ustach dosadne przekleństwo... „Ten bydlak wcale nie tak głupi jak myślałem“ — mruknął i dodał głośno: — Daję tysiąc.

— Dolarów czy funtów? — sztychł tamten.

— Pyszny kawał — zaśmiał się z przymusem. — Z pana, senore Pedro dowcipniś, jak widzę. Ale ja nie mam niestety czasu na żarty. Dziewczyna ta nosi to samo imię, co moja córka i jest do niej bardzo podobna. Tylko dlatego, tylko przez wzgląd na zmarłą córkę ofiaruję panu tysiąc milreisów.

— Za kogo mnie pan ma właściwie? — oburzył się Pedro. — Sądzi pan, że mnie można oczy zamydlić taką naiwną bajeczką? To pańska córka.

— Nie — zaprzeczył Izaak, lecz w tej chwili dostrzegł, że Rachel przyszła do siebie i patrzy nań jak gdyby z wyrzutem... „Już się mnie wypierasz? I dlaczego? Dla marnych paruset milreisów?“ zdawały się mówić jej spojrzenia. W tej samej chwili zabrzmiał znowu głos Hiszpana:

— To pańska córka! Sam pan się przyznał... Słyszeliśmy wszyscy.

— Więc tak... Przyznaję — wykrztusił.

— I za rodzoną córkę chce mi pan ofiarować tylko tysiąc? Nie wstyd ci, wyrodny ojcze? Stuchajcie! Ten człowiek sprzedał swoje dziecko do lupanaru. Nie przerywaj pan, póki mi dobry! A teraz, kiedy go sumienie ruszyło, kiedy ma jedyną sposobność wykupić ją i przywrócić jej wolność...

— To kłamstwo! — ryknął Izaak. — Nie sprzedałem jej. Wykradziono ją z domu, prawda, Rachel? Powiedz tym ludziom prawdę w oczy...

— Tak było — zaczęła słabym głosem. — Mieszkałam w Tarnowie. To w Polsce... Choroba i śmierć matki pochłonięła wszelkie oszczędności. Musiałam porzucić szkołę. Szukałam zajęcia...

uczciwego zajęcia — podkreśliła — wówczas wyczytałam w jakimś piśmie inserat. Ktoś poszukiwał młodej dziewczyny do towarzystwa dla swej chorej córki. Za pożyczone od sąsiadów pieniądze pojechałam do Krakowa. Tam bowiem mieszkał rzekomo mój przyszły chlebodawca. Mieszkał w hotelu i zaczął mi się odrazu przypatrywać w taki sposób, że ogarnęły mnie jakieś złe przecucia. Ale jak zaczął opowiadać o kalectwie swej córeczki, jak odmalował jej niedolę, jej smutki... rozczuliłam się do łez i bez namysłu podpisałam umowę.

„Moja córka bawi obecnie nad polskim morzem“ powiedział, wręczając mi pieniądze na bilet do Gdańska. „Na dworcu będzie panią oczekiwał mój braciśzek“, mówił, a kiedy wtrąciłam nieśmiało, że tamten pan mnie nie pozna wśród tylu podróźnych, pochwalił mnie z uśmiechem: „To lubię“, rzekł, „Pani jest przewidująca, ale proszę to mnie pozostawić. Przypnie sobie pani do piaszcza dwa czerwone goździki, a ja zaraz zادهpeszuję do brata, że przyjeżdża pani do Gdańska jutro rano... Zaprotekowałam oczywiście. Chciałam powrócić do Tarnowa, pożegnać się z przyjaciółmi matki, a przedewszystkiem spakować swoje rzeczy. „Nie mogę jechać w jednej sukience“ powiedziałam. Mój chlebodawca zmarszczył się i spojrzął na zegarek. „Wszystko otrzyma pani na miejscu, na mój koszt. Musi pani wyjechać dzisiaj, albo zrywam kontrakt. Moja córka nie może pozostać tak długo bez opieki“, oświadczył mi stanowczo. Cóż miałam zrobić? Pojechałam. Rano byłam w Gdańsku. Na dworcu przystąpił do mnie jakiś młody człowiek, wskazał z ujmującym uśmiechem

na przyszpilone goździki i przedstawił się jako brat tamtego. „Pojeździemy kutrem, to znacznie przyjemniej niż koleją“, powiedział. Przystałam z największą ochotą. Ah, nigdy morza nie widziałam, bo urodziłam się już w Polsce. Pojechaliśmy dorożką do portu. W kutrze czekała już jakaś panienka, jak się później dowiedziałam tem samym ogłoszeniem zwabiona w zasadzkę. A potem?... Potem nastąpiło straszliwe przebudzenie z pięknego snu o pobycie nad morzem, o dobrej posadzie, o opiekowaniu się biedną, chorą dziewczynką. Wrzucono nas na dno jakiegoś statku... Oh, ojcie, ojcie! Czemu nie było cię wtedy, gdy twoją córkę bito, katowano, hańbiono, sprzedawano każdemu lotrowi, który zapłacił!

— Przestań, Rachel, — jęknął Ironfield i jął miotać straszne przekleństwa na głowy tych, którzy takj los zgotowali jego dziecku. Czy przyszło mu na myśl, że jeśli kto, to on przedewszystkiem jest najgorszym z tych potworów? Prawdopodobnie nie. „Zdźbło widzisz w oku bliźniego, a tramu w własnym nie dostrzegasz“, powtórzył ewangelista za swoim Nauczycielem i to zdanie, to najtrafniejsze spostrzeżenie nie straciło nic z swej aktualności pomimo matuzalowego wieku dziewiętnastu długich stuleci; nic się nie zmieniło.

Pedro poruszył się niecierpliwie...

— Nie zwracaj głowy, Rachel... Te zajmujące historie opowiesz ojcu, skoro będziesz wolna... skoro on cię wykupi, nie skapiąc grosza, he, he, he. —

— Ile pan żąda ostatecznie? — spytał Izaak ostro.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Deutsche Wirtschaft na Śląsku Opolskim.

Jak się dorobił szwagier Stresemanna, prezydent komory ks. Hohenlohego.

(w) Lud śląski, pracowity i uczciwy, był i jest wyzyskiwany przez Niemców. Żywiąc mimo wiekowej niewoli mocną wiarę w sprawiedliwość, lud ten w ciągu swej tragicznej historii już kilka razy porwał się golemi pięściami na swych gniebicieli. Były rozpaczliwe odruchy na G. Śląsku już za Fryderyka II; a trzeba też pamiętać o tem, że ostatnie, skuteczne już powstania śląskie miały poza motywami narodowymi swe podłoże socjalne.

Krukt berliński zerują niestety nadal na Śląsku Opolskim. Obraz jednego z takich rycerzy przemysłu i jego kreatur — kreślę na podstawie memorandum, który wpłynął do Reichstagu, wydanie wieczorne „Vorwärts'u" — „Der Abend" (nr. 394).

P. v. Kleefeld jest szwagrem min. spraw zagranicznych Stresemanna. W r. 1914 Kl. był asesorem rządowym. Zarząd księżęcy Hohenlohego w Sławieńicach w pow. strzeleckim przeżył właśnie wielki krach. Na polecenie hr. Hermesberga powołano Kleefeldę do reorganizowania olbrzymiego przedsiębiorstwa. Przedewszystkiem zorganizował on sztab szpiegów, który szpiegował nie tylko podwładnych, ale także rodzinę księżęcą. Sam Hohenlohe jako prawdziwy arystokrata traktował swych pracowników dobrze. Kl. zmienił ten stosunek. Nastąpiły rządy pro-

tekcji. W miejsce wypróbowanych fachowców powsadzał ludzi nowych, którzy m uschlebiali, lecz nie umieli. Tak uscho przyjacielu Henryka, który był dyrektorem piętrowym w domu towarowym, zrobił dyrektorem komory. Kleefeld stał się wszechwładnym; stary książe mu ulegał mimowoli. Jeszcze teraz, po latach, wydaleniu przez niego urzędnicę walczą w sądach o swe prawa. Kl. umi, sprawy przewlekać.

Przed 14 laty nie miał nic. Teraz szacują go na 7 milj. marek. Posiada zamek w Turynji i domę, ma nieograniczone wpływy w zarządzie Hohenlohe, jest szwagrem Stresemanna: Typowy parwenjusz — bez serca i duszy.

W końcu podaje pismo niemieckie jeszcze jeden szczegół, który nas zainteresuje. A mianowicie podczas walk plebiscytowych i powstańczych Kleefeld okazywał sympatje dla Polaków, miał ich nawet czynnie popierać. Robił to naturalnie dla interesu i ze strachu.

„Vorwärts" czyni mu z tego zarzut braku patriotyzmu niemieckiego, co w piśmie zastępującem międzynarodówkę wydaje się dość dziwnem.

Dotychczas nic nie słychać, żeby Kleefeldę usunięto. Okrada on nadal lud opolski, który jest bezbronny.

List z Krakowa.

Wybory w Krakowie. — Walka w zarządzie miasta. — Zjazd kupiecki. — Zawody sportowe. — Z teatru. — Z ruchu chrześcijańsko-społecznego.

W najbliższych tygodniach odbędą się wybory do Izby handlowo-przemysłowej oraz do Izby rzemieślniczej. Kampanja wyborcza już się rozpoczęła. Odnośnie do Izby handlowo-przemysłowej katolicy kupcy i przemysłowcy nie mogą liczyć na zwycięstwo, bo 80% handlu jest w rękach żydowskich. Jak się dowiadujemy, toczą się między Polakami a żydami pertraktacje co do wystawienia jednej listy kandydatów. Żydzi podobno są skłonni dać Polakom 50% miejsc na liście. Gdyby rzeczywiście tak było, nożnaby mówić o sukcesie Polaków.

Do wyborów do Izby rzemieślniczej mają zamiar stanąć dwie grupy polskie. Jedna pod wodzą p. Wolnego, właściciela zakładu pogrzebowego, druga pod patronatem p. Kosobudzkiego, właściciela młyna i fabryki lodu. Od szeregu lat obaj ci panowie rywalizują między sobą o wpływy wśród rękodzielników. Przy każdych wyborach idą osobno. I obecnie każdy z nich utworzył osobny komitet wyborczy. Ponieważ zwycięstwo należeć będzie do tej listy, która zyska względna większość, tj. która skupi więcej głosów niż każda z innych list, przeto nie jest rzeczą wykluczoną, że przy dwóch lub kilku listach polskich zwyciężą żydzi, którzy idą na jedną listę. To niebezpieczeństwo grozi temwięcej, że wśród polskich rzemieślników jest duża obojętność w stosunku do wyborów. Krakowska Ch. D. usiłuje wpłynąć na kłócące się obozy, by utworzyły wspólny front i w ten sposób zapewniły sobie zwycięstwo do Izby rzemieślniczej.

Do opinii publicznej dochodzą wieści że na ratuszu krakowskim rozpoczęła się walka między prezydentem miasta p. inż. Rollem, a wiceprezydentem dr. Ostrowskim. Tem walki są niestety apetyty osobiste, walka o prezydenturę, na którą ma podobno ochotę p. Ostrowski. Obaj zapasnicy mają poparcie wśród grup krakowskiego mieszczaństwa. Być może, że dojdzie między poważnymi do porozumienia, choć tak p. Rolle jak i p. Ostrowski są zbyt ostrożni, by narażać się na bardzo niepewny wynik walki. Jakkolwiek będzie wynik zatargu, nie ulega wątpliwości, że na kłótni rodzinnej w prezydium miasta traci bardzo wiele gmi-

na i jej ludność. Tam bowiem, gdzie chodzi o wpływy osobiste, cierpieć musi interes publiczny.

Krakowska kongregacja kupiecka zainicjowała zjazd delegatów, który odbył się w ubiegłą niedzielę 9 bm. Zjazd poświęcony był rozpatrzeniu sprawy zmiany ustawy o podatku obrotowym. Po odpowiednich referatach i przeprowadzeniu dyskusji uchwalono rezolucję za obniżeniem podatku obrotowego na 1%. Obradom przewodniczył starszy kongregacji p. inż. Adelman, b. senator, a w dyskusji przemawiali m. i. senator ks. Kasprzyk oraz poseł dr. Kuśnierz.

Dużo emocji przeżyli w niedzielę 9 bm. zwolennicy sportu piłkarskiego na matchu, jaki rozegrał się między najlepszymi klubami „Cracovią" i „Wisłą". Wbrew oczekiwaniom zwycięstwo przypadło „Wisłom". Udział widzów wynosił 15000 osób. Widać, że w Krakowie dużo jeszcze jest ludzi zamożnych, którzy mogą sobie pozwolić na wydanie 2—4 zł. za oglądanie kopiących się w brzuchy i kolana młodzieńców.

Teatr im. Słowackiego otworzył w dniu 8 bm. swoje podwoje. Dano „Różę" Zeromskiego. Widowisko nie spotkało się z uznaniem publiczności, która nie zapaliła się ani do treści sztuki, ani też do jej wykonawców. Być może, że nieumiejętność obchodzenia się z nowym urządzeniem elektrycznym spowodowała to, że pod względem dekoracyjnym publiczność doznała zawodu, ale artyści nie dopisali. Może w następnych przedstawieniach nastąpi poprawa. W każdym razie inauguracja nowego sezonu teatralnego nie miała oczekiwanego powodzenia.

Kierownictwo wieczorów dyskusyjnych Ch. D. rozpoczęło nowy rok pracy zmierzającej do wykształcenia odpowiednich działaczy chrześcijańsko-społecznych. Pierwszy odczyt wygłosił ks. red. Piwowarczyk na temat „Jak pracują katolicy na polu społecznym zagranicą". Temat nader aktualny wobec konieczności rozwinięcia działalności organizacji chrześcijańsko-społecznych. jp.

Zastrzelił kłusownika.

Gajowy lasów ordynacji Zamoyskich Franciszek Kula na terenie Aleksandrówki, pow. biłgorajskiego postrzelił z rewolweru w pierś niej Andrzeja Podolaka, Rannego w stanie ciężkim przewieziono na kurację do szpitala. Podolak był w lesie na polowaniu z nielegalnie posiadaną strzelbą i w chwili spostrzeżenia go przez gajowego, zamierzał się na niego.

Z Włocławka.

Z pobytu Pana Wojewody. — Między-miastowe zawody kolarskie. — Wypadek przy pracy. — Z żałobnej karty.

Dnia 3 bm. bawił we Włocławku wojewoda warszawski p. Twardo, który dokonał lustracji miejskiej. W godzinach popołudniowych odbył on konferencję z inspektorem szkolnym p. Braulińskim w sprawie budowy szkół powszechnych oraz z przedstawicielem wydziału powiatowego w sprawie gospodarki w powiecie. O godz. 7 wiecz. odbyło się u p. Jerzego Bojańczyka zebranie, poczem p. wojewoda odjechał do Warszawy.

W ub. niedzielę odbyły się zawody kolarskie. Kulminacyjnym punktem programu była zacięta walka w finale biegu głównego (dwa okrążenia toru) Łodzianina Reula, tego, który parę tygodni temu w koszulce z białym orłem na piersiach sięgał po laury Olimpu w Amsterdamie, z naszym asem Quandtem. Klasyczna ta walka prowadzona była w ostrem tempie, wskazuje na to dawno nie notowany na naszym torze czas (finisz 200 m w 14½ sek.). Jak było do przewidzenia, zwyciężył Olimpijczyk, wyprzedzając Quandta o dwie długości. W biegu półdystansowym, 16 okrążeń toru, co 4 okrążenia finisz, startowało sześciu zawodników. Najwięcej punktów i pierwszą nagrodę zdobył w dobrej formie p. Suwała z Łodzi, drugą p. Włodarczyk z Warszawy i trzecią p. Ziółkowski z Włocławka. W ładnym urozmaiconym biegu amerykańskim 50 okrążeń toru = 22 km w czasie 35 minut zdobywa pierwszą nagrodę osada łódzka Reul—Suwała, drugą włocławska Quandt—Politowicz, trzecią warszawska Skrzyptowski—Włodarczyk.

Uległ wypadkowi majster w fabryce Celluloza Stanisław Brutkowski. Ofiarę nieszczęśliwego wypadku przewieziono do szpitala św. Antoniego. Jak się okazało, Brutkowski ma złamane trzy żebra. Stan chorego dość ciężki.

Dnia 6 września br. zmarł inwalida wojenny Nowakowski Franciszek przeżywszy lat 47, członek pow. Koła Związku Inwalidów Wojennych we Włocławku. Zmarły osierocił żonę i czworo dzieci.

W dniu 2 bm. zmarł śp. Jan Lewandowski, b. dowódca III oddziału włocławskiej straży pożarnej, przeżywszy lat 54. Pogrzeb odbył się dnia 4 o godz. 6 wieczorem. Z. B.

Listy rezerwisty.

Jakie są warunki życia na Wileńszczyźnie.

Staniszki, we wrześniu.

Podczas marszu Kurkule—Smorgonie tak pełnego przygodą dwukrotnie miałem możność rozmawiać z zaściankowymi rolnikami, informując się możliwie dokładnie o warunkach życia na Kresach. Odniosłem wrażenie, że po zaprowadzeniu odpowiedniej komunikacji oraz zorganizowaniu kolonizacji Kresów nie będziemy już prtrzebowali wysyłać corocznie tylu dzielnych synów naszej ziemi za morze, jak to ma miejsce po dziś dzień, lecz będziemy mogli im dać możność zarobkowania we własnym kraju. Właściciel majątności Staniszki n. p., położonej niedaleko od Smorgoń, a więc i niedaleko od stacji kolejowej, sprzedaje obecnie część swoich lasów, przeznaczając je na parcele dla drobnych rolników. Czyż wobec tego nie oplaćca się bardziej karczować las polski, aniżeli puszczać brazylijską, czyż nie godzi się więcej osuszać błota polskie aniżeli bagna argentyńskie? Oszczędza się przytem koszty podróży, niema konieczności sprzedawania całego swego mienia ruchomego oraz nie potrzeba przyzwyczajając się do warunków tak klimatycznych, jak i gospodarczych obcej ziemi...

W Nowosiolkach zapytałem gospodarza, który stawił nowy dom, ile go to będzie kosztowało. Obliczył mi jak następuje: około 100 sosen po 15 zł sztuka, z tysiąc cegieł do komina i piecyka (setka cegieł 12 zł), robocizna itd. razem 5 tys. złotych. A jakie są dochody tego gospodarza? Posiada on około 7 dziesięcin (hektarów) względnie dobrej ziemi. W bieżącym roku spodziewa się, zebrać do 30 centnarów żyta (był szczyrze żdziwiony, że tyle żyta wiezie się u nas na jednym wozie na raz!) zboże to nie wystarcza mu więc na wyżywienie rodziny. Musi często kupować chleb i nasiona. Dal-

Ohydna zbrodnia w lasach pod Brzeżanami.

Ze Lwowa donoszą: W lasach majątku hr. Potockiego znaleziono wiszącą na drzewie młodą kobietę, a pod drzewem małe dziecko, dogorywające dziecko. Młoda kobieta została zamordowana przez swego b. kochanka Tomasza Boryszko. Zbrodniarz najpierw zastrzelił ją z karabinu, a następnie zwłoki powiesił na drzewie. Po tym ohydnych czynnie zezwierzęcony zbrodniarz rzucił się na dziecko i przygniół mu piersi. Potwora aresztowano, ciężko chore dziecko odesłano do przytułku w Brzeżanach.

Otwarcie wystawy Przemysłowo-Rolniczej w Rogoźnie.

W niedzielę, dnia 16 września br. odbędzie się otwarcie wystawy przemysłowo-rolniczej w Rogoźnie. Program: niedziela 16 bm. o godz. 9 rano zbiórka gości i towarzyszt w Hotelu Centralnym; godz. 9.30 rano Msza św.; godz. 10.30 wystawarz z przed kościoła na teren wystawy; godz. 11 otwarcie wystawy. Koncert. Od godz. 4—6 po poł. koncert.

PROGRAMY RADJOFONICZNE.

PIĄTEK, 14 WRZEŚNIA.

Poznań. (344,8). Godz.: 13,00—14,00: Sygnał czasu. Koncert gramofonowy. 14,00—14,15: Notowania giełdy pieniężnej zbożowo-towarowej i cen targ. Rzeźni Miejskiej. 14,15—14,30: Komunikaty PAT. 17,05—17,30: Kurs elementarny języka angielskiego. 17,30—18,00: Pogadanka dla dzieci: Ucieczka do Egiptu — auto p. Janusz Stępowski. 18,00—19,00: Godzina niespodzianek. 19,00—19,30: „Silva rerum". 19,30—19,55: Odczyt pt. „Estetyka w matematyce" — p. dr. Jan Kilariski. 19,55—20,10: Komunikaty gospodarcze. 20,15—22,00: Transmisja koncertu z Warszawy. 22,00—22,20: Sygnał czasu, komunikaty: meteor., PAT. 22,20—22,40: Nadprogram. 22,40—24,00: Muzyka taneczna z „Carltonu".

Warszawa. (1111). Godz.: 13,00—13,10: Sygnał czasu, hejnał z Wieży Mariackiej w Krakowie, komunikat lotn.-meteor. 15,00—15,20: Komunikaty: meteor., gospodarczy, nadprogram. 17,05—17,25: „Przegląd wydawnictw periodycznych" — prof. Henryk Mościcki. 17,25—17,50: Transmisja odczytu z Wina. 18,00—19,00: Muzyka lekka. 19,00—19,20: Rozmaitości. 19,30—19,55: Odczyt pt. „Sport na wsi" — p. A. Miłobęcki. 19,55—20,05: Komunikat rolniczy oraz transmisja z Krakowa notowań giełdy zbożowej krakowskiej. 20,05—20,30: Nadprogram i komunikaty. 20,30: Koncert symfoniczny. 22,00—22,05: Sygnał czasu, komunikat lotn.-meteor. 22,05—22,20: Komunikat PAT. 22,20—22,30: Komunikaty: policyjny, sportowy, nadprogram.

szem źródłem dochodu jest jedna krowa... Takie warunki nie są zachęcające, jednakże uwzględnić trzeba, że i kapitał wkładowy jest minimalny wobec niskiej ceny ziemi.

Drzewa opałowego naturalnie że nie kupuje się tu wcale. Tyle pieńków przecie gnieje po lasach, tyle gałęzi idzie na marnie! Bierze się więc wózek (szerokość 1,20 mtr, długość 2 mtr, przyczem piasty kół są niezwykle długie!), zaprzęga się doń konia — i jedzie się do lasu, wybierając ze stosów leżących wszędzie tyle i to, co się podoba.

W wielkiej wsi Stara Rudnia zaprosiłem się w gościnę do rolnika Stanisława Symanowicza. Jadłem drewnianą łyżką zsiadłe mleko i czarny razowy chleb. Zrobiłem przy tej okazji wywiad ze swym gospodarzem. Porozumiewałem się z nim zrazu, z trudnością, ponieważ językiem tu zasiadziałej ludności jest język białoruski. Po polsku władają tu źle, tem bardziej, że przecie językiem urzędowym był kiedyś rosyjski. Skoro się oswoiłem z dziwną wymową (tan był prymtem ta — on był przedtem tam), łatwiej mi było zrozumieć odpowiedź na moje pytania.

Otóż jadłem chleb ze sturocentowej maki. Ziarna zmielone zostały na własnym młynie ręcznym, składającym się z dwu kamieni. Przymakiem są jedynie t. zw. bliny (po naszymu plinzy) z maki bobowej (Saubohne). W czasie wojny światowej i polsko-bolszewickiej pomierało tu wielu ludzi z głodu, wypiekano wtedy chleb nawet z wrzosu.

Gospodarze nie posiadają swej ziemi w jednym kawale, przeciwnie, mają po kilkanaście nawet t. zw. sznurów wielkości ćwierć do pół morga porzucanych po całej okolicy.

Stanisław Symanowicz nie umie czytać ni pisać. Mówi trzema językami: białoruskim, rosyjskim i polskim. Widział szmat ziemi, ponieważ brał udział w wojnie światowej. Podczas inwazji bolszewickiej znajdował się jeszcze w niewoli niemieckiej. Opowiadał on mi cuda o „stepach" syberyjskich i chwalił bardzo niemiecki porządek.

Z PROWINCJI.

MROCZA. (Wiec propagandowy inwalidów.) Koło Związku Inwalidów Woj. w Mroczy urządza dnia 16 bm. wiec propagandowy w sali p. Władysława Pajderskiego w Mroczy. Przemawiać będzie referent p. Szyperski z Bydgoszczy. Przybycie inwalidów i wdów tak zorganizowanych jak i niezorganizowanych jest konieczne. Goście i sympatycy mile widziani.

UNISŁAW. (Nowe gniazdo sokole.) W ub. niedzielę, założono w Unisławiu dzięki inicjatywie p. Borowczyka Towarzystwo „Sokół”. Wiceprezes okręgu III, p. burmistrz Zawadzki z Chełmna, wygłosił referat o potrzebie zakładania gniazd sokolich. P. Hennig, kierownik P. W. Chełmno, przedstawił zakres prac P. W. Na członków zapisało się 26 osób i wybrano nast. zarząd: prezes p. Ziętak (dzierżawca domeny), wiceprezes i skarbnik p. Borowczyk, sekretarz p. Lisewski. Nowej placówce sokolej Szczęść Boże!

Nakło.

Niezwykły okaz ziemniaka. Przy kopaniu w majątności Gromadno, własność p. Kłapy znaleziono kartofel, który ważył około 750 gr. Niezwykły ten okaz wysłano do Wielkopolskiej Izby Rolniczej.

Włamanie. Do mieszkania p. Kalka w Karnówku włamali się ub. nocy nieznanymi sprawcy i zabrali kilka pościeli słoniny, ubranie i inne rzeczy, ogólnej wartości kilkuset złotych.

Kradzież. Przed kilku dniami skradli niewyśledzeni dotychczas sprawcy właścicielowi R. Schmidt z Mroczy Wybud. 3 owce. Zawiadomiana o kradzieży policja, przeprowadziła u podejrzanych rewizję lecz owiec nie znaleziono, natomiast została wyjaśniona kradzież pary obuwia u szewca Harwardta z przed kilku miesięcy. Skradzione obuwie znaleziono u jednego z podejrzanych w czasie obecnej rewizji.

Ujście.

Zabawa hutników. W ub. niedzielę, urządzili hutnicy (szklarze) zabawę w strzelnicę miejscowego Bractwa Strzeleckiego. Z zapadnięciem zmroku odmaszerowano do hotelu państwa Strzeińskich, gdzie odbyła się też skromna zabawa taneczna do samego rana.

Kradzież rowerów. W ub. tygodniu skradzione kupcowi p. St. Marcinkowskiemu rower z podwórza. Policja do tego czasu nie zdołała wpaść na trop złodzieji.

Pogłębienie Noteci. Inspekcja Dróg Wodnych przystąpiła do pogłębienia koryta Noteci przez bagrowanie. Cieszą się z tego najwięcej szkuciarze, że będą mogli bezpiecznie przejeżdżać.

Przeniesienie Kom. Straży Gran. Mieszczący się tutaj Komisarjat Straży Granicznej przeniesiono do Kruszewa powiatu czarnkowskiego. Dotychczasowego kierownika komisarjatu p. Leona Howickiego przeniesiono do Katowic, a miejsce jego objął oficer rezerwy p. Marciniak.

Pruszcz.

Rewja Sokola W niedzielę, dnia 16. bm. urządziła „Sokół” Pruszcz powiat świecki, swą pierwszą rewję sokolą połączoną z ćwiczeniami gniazd okręgu XI. Program: Godz. 9,00: Zbiórka gniazd i delegacji towarzystw w sali ćwiczeń w lokalu p. Seidla w Pruszczu. Godz. 10: Msza św. w miejscowej szkole z okolicznościowym kazaniem. Godz. 11,30: Defilada. Godz. 12,00—14,00: Wspólny obiad, wydany przez gniazdo Pruszcz na boisku przed Zamkiem. Obiad dla ćwiczących 20 gr, dla niećwiczących i gości 50 gr. Godz. 14,00—18,00: Ćwiczenia wolne druhow, druhen i młodzieży męskiej na boisku przed Zamkiem — Pruszcz, zawody lekko-atletyczne o nagrody, ćwiczenia druhow i druhen na przyrządach, piramidy. Godz. 19,00: Przedstawienie teatralne „Dożynki” na boisku przy świetle reflektorów.

Warlubie.

Pierwsza Komunia św. Dnia 2. bm. odbyło się przyjęcie dzieci do pierwszej Komunii św. W procesji wprowadzono dzieci z plebanji do kościoła, przy udziale wszystkich miejscowych towarzystw. Podczas sumy przemówił od ołtarza ks. proboszcz, przypominając dzieciom i rodzicom obowiązki i prosząc parafian, żeby w tym dniu świątecznym nie urządzić żadnych zabaw. Po nabożeństwie odprowadzono dzieci do plebanji, gdzie ks. proboszcz ugościł je kawką i plackiem i każdemu wręczył piękny obrazek pamiątkowy.

Z życia młodzieży. Dnia 9. bm. odbyły się pierwsze zawody tutaj. Tow. Młodzieży po niesporach. Nagrody otrzymali pp.: Jędrzejewski Konrad, Wenerski Franciszek, Torzop I. i II., Klonecki, Igliński, Lewandowski, Drzycimski i Borowski. O godz. 20 odbył się wieczorek dla rodziców, sympatyków i członków. Bawiono się wesoło w najlepszej zgodzie.

Małym kosztem można całkowicie odrestaurować Ford Model „T”

PONIEWAŻ ceny oryginalnych części zapasowych Forda są nader umiarkowane, zaś przedstawiciele Forda liczą niskie stawki za robociznę, zawsze możecie wóz swój tanim kosztem doprowadzić do pierwszorzędного stanu.

Oszczędzicie wiele, o ile, w razie potrzeby, oddacie wóz do przeglądu najbliższemu przedstawicielowi Forda, który sporządzi kosztorys ewentualnych wydatków na odrestaurowanie wozu. Często okaże się, że kilkanaście złotych wystarczy, aby osiągnąć tym wozem kilka tysięcy kilometrów więcej.

U przedstawiciela Forda znajdziecie wyłącznie oryginalne części, z których wóz pierwotnie został zmontowany. Jest rzeczą niezmiernie ważną, aby zakładać wyłącznie oryginalne części zapasowe Forda przy zamianie, lub naprawie.

Części zapasowe Forda zbudowane są w specjalny sposób, zapewniający trwałość i odporność wozu; ceny ich są nader niskie i naprawę nie opłaca się kupować nieco tańsze, lecz licze naśladownictwa. Pominąwszy już kłopot z powodu ciągle powtarzających się napraw, narażacie własną osobę, o ile wmontujecie w swój wóz lichy materiał.

Niewątpliwie opłaci się Wam sprowadzić wóz do autoryzowanego przedstawiciela dla inspekcji, o ile zachodzi jakakolwiek niedokładność. Wykryje on natychmiast wadę i doprowadzi wóz do dobrego stanu, przez co przedłuży się życie wozu i osiągnie większą korzyść z włożonych weń pieniędzy. W ten sposób samochód ten przy minimalnym koszcie od kilometra służyć Wam będzie jeszcze długie lata, jako przyjemny i niezawodny środek komunikacyjny.

FORD MOTOR COMPANY A/S

Schwytnie fałszerzy dwuzłotówek w Starogardzie i Strzelnie.

W Radziejowie (pow. starogardzkiego) aresztowano dwóch „fabrykantów gotówki” Ludwika Wyborskiego i Czesława Jaworskiego, podejrzanych o nielegalne dopomaganie mennicy państwowej. Po rewizji osobistej, gdy dokładnie zrewidowano ich mieszkanie, znaleziono 36 sztuk fałszywych 50-groszówek, a nadto w Woli Wapowskiej (pow. strzeleckiego) znaleziono również do-

kładnie obmyślane przyrządy do podrobienia monet po 2 złote i po 50 groszy w formach gipsowych itp.

Podczas dochodzeń sprawcy do winy przyznały się, a po ukończonych dochodzeniach zostali osadzeni w więzieniu do dyspozycji sądu. Do akt sprawy dołączono przyrządy, służące do fabrykacji fałszywków.

Echa wystawy rolniczo-przemysłowej w Mogilnie.

Na wystawie rolniczo-przemysłowej w Mogilnie najlepszego konia wystawił p. Szrant Aleksander z Gozdanina (otrzymał złoty medal), najlepsze bydło wystawił p. Wacław Maciejewski z Dobieszewic (I. nagroda — srebrny medal Wlkp. Izby Rolniczej), najlepsze świnię wystawił p. Wincenty Semrau z Popielewa (najwyższa nagroda — list pochwalny Wlkp. Izby Rolniczej). W dziale przemysłowym pierwszą nagrodę zdobyły wyroby stolarskie p. Jędrzejewskiego z Trzemeszna.

Podczas wystawy odbywały się w Mogilnie różne imprezy; w sobotę wieczorem był bal a w niedzielę dożynki powiatowe.

W pierwszym dniu wystawy odbył się w sali Domu Katolickiego wielki obiad; do stołu zasiadło blisko 200 osób. Wieniec toastów zapoczątkował prezes radca Szumlański, wznosząc kielich na cześć Rzeczypospolitej, poczem toastowali na cześć rolnictwa p. starosta Staby, prezydent Szulczewski na żywną działalność Kółek Rolniczych, prezes Pluciński, p. Jędrzejewski, p. Ramisch, p. Gniewkowski z Mogilna, p. Liszkowski z Sosnowca, p. Kasprowicz na harmonijną współpracę przemysłu z rolnictwem, ks. prob. Kowalski z Trzemeszna wznosił zdrowie polskiej kobiecie w ręce p. Jaczyńskiego, i na koniec p. radca Szumlański toastował na cześć prezesów W. T. K. R. sąsiednich powiatów: inowrocławskiego i strzeleckiego, które z Mogilnem zawsze rękę w rękę pracują.

W miłym nastroju przeciągnął się obiad przez dwie godziny, poczem wszyscy rozeszli się dla szczegółowego zwiedzenia wystawy.

Tragiczny wypadek w Gdyni.

Nowy kontroler i jeden z marynarzy portowych wybrali się łódką do dragi „Passe-partout”. W pewnej chwili łódź wywróciła się. Mimo natychmiastowej pomocy nie udało się uratować tonących. Wydobyto topielców już niezżywych.

Katastrofa samochodowa pod Skórczem.

Jedna osoba zmarła, trzech pasażerowie odnieśli rany.

Pod Skórczem na czwartym kilometrze wydarzyła się katastrofa samochodowa. Mianowicie samochód, kierowany przez dyr. Wiewiórskiego ze Starogardu przy mijaniu się wpadł na drzewo. Samochód uległ zupełnemu rozbiściu. Jadący samochodem Jankowski ze Starogardu wkrótce zmarł, wskutek odniesionych ran, trzech pozostałych pasażerowie mniej lub więcej ciężko ranni.

O pomoc dla pogorzalców.

Jak wiadomo, Brusy nawiedził wielki pożar, pięćdziesiąt rodzin pozostało bez dachu nad głową, tracąc przeważnie cały swój dobytek. Wobec tak wielkiego nieszczęścia zawiązał się odpowiedni komitet, celem niesienia pomocy pogorzalcem.

ZMARLI.

Ś. p. **Tomasz Rutkowski**, st. sekretarz starostwa w Toruniu.

Ś. p. **Jan Paczkowski**, długoletni członek rady nadzorczej Teatru Polskiego w Poznaniu, współzałożyciel Tow. Akc. Dr. Roman May.

Ś. p. **Władysław Wierzbicki** w Poznaniu.
Ś. p. **Wiktorja z Sobeckich Sollichowa** w Poznaniu.

Ś. p. **Wiesław Łodzia-Kurnatowski** w Poznaniu.

Ś. p. **Dr. praw Franciszek Ksawery Fierlich**, profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.

Ś. p. **Dr. Karol Smoleń**, adwokat, b. marszałek powiatu w Chrzanowie.

Święto Z. Z. P. w Pakości.

W ub. niedzielę święciła filja pakoska Z. Z. P. 20-letnią rocznicę swego istnienia, połączone z poświęceniem sztandaru.

Na dzień ten do Pakości przybyły liczne delegacje towarzyszy z Bydgoszczy, Trzemeszna Janikowa, Tucznia, Inowrocławia, Gniezna i Mogilna; na placu św. Jana ustawiły się towarzystwa miejscowe: Przemysłowców, Kolarzy, Robotników Katolickich, Kobiet pracujących, Młodych Polek, Powstańców i Wojaków, Bractwa Strzeleckiego, Inwalidów i inne.

W małym kościele poklasztornym sztandar przed mszą poświęcił ks. prob. Kiełczewski. Mszę św. celebrował ks. wik. Sobieszczyk, kazanie wygłosił ks. Kiełczewski, poczem po odśpiewaniu „Z dymem pożarów“ uformował się pochód, który głównymi ulicami miasta przeszedł do sali p. Rafińskiego na wspólny obiad.

O godz. 2,30 rozpoczęło się uroczyste posiedzenie; na początku Młode Polki odśpiewały dwie pieśni, poczem prezes filji pakoskiej Borkowski powitał obecnych krótkim przemówieniem.

Marszałkiem został p. poseł Brzeziński. Przemówił on do zebranych, zachęcając ich do wstępowania w szeregi Z. Z. P. Pan Matuszczyk odczytał sprawozdanie z 20-letniej działalności filji pakoskiej Z. Z. P.

Huczne oklaski zakończyły sprawozdanie, a p. marszałek Brzeziński udekorował najstarszego członka filji pakoskiej, jednego z jej założycieli p. Fiorczyka pięknym medalem.

Potem nastąpiło składanie życzeń. Życzenia składali: burmistrz Pakości p. Liederman, p. dyr. Zajączkiewicz, w im. chrześcijan, ks. prob. Kiełczewski w im. R. M. i jako duszpasterz (ofiaruje gwóźdź pamiątkowy), przedstawiciel

Janikowa (gwóźdź pamiątkowy), Tucznia (gwóźdź pamiątkowy), p. Szalek z Trzemeszna prezes okręgowy, nagrodzony oklaskami za dłuższe przemówienie, nacechowane przywiązaniem do wiary katolickiej. Przemysłowcy z Pakości, Kolarze (gwóźdź pamiątkowy), Robotnicy Katolicki (gwóźdź pamiątkowy), Kobiety pracujące „Zgoda“ (gwóźdź pamiątkowy), Powstańcy i Wojacy (gwóźdź pamiątkowy), Drużyna Kościuszkowska (gwóźdź pamiątkowy), Bractwo Strzeleckie (gwóźdź pamiątkowy), Inwalidzi, Bydgoscy Kolejarze filja 1 i 2, Bydgoscy Robotnicy (gwóźdź pamiątkowy), p. Lisiecki imieniem inowrocławskiego „Zespołu“ (gwóźdź pamiątkowy), składa życzenia i nawołuje z przejęciem do zebrania się do rzeczywistej wyteźonej, mroźczej pracy, gnieźnieńskie miejskie zakłady, Robotnicy i Rzemieślnicy z Gniezna, filja robotnicza z Mogilna, filja budowlana z Pakości, sekretarz okręgowy p. Kierstan z Gniezna imieniem Kartelu ZZP. (gwóźdź pamiątkowy), p. poseł Brzeziński w imieniu głównego zarządu (gwóźdź pamiątkowy), p. dyr. Zajączkiewicz w imieniu cukrowni miejscowej (gwóźdź pamiątkowy).

Po życzeniach sekretarz odczytał akt poświęcenia sztandaru, oddanego w ręce chorążego Spechta. Na tem posiedzenie zamknięto. Część uczestników rozjechała się, część pozostała do wieczoru.

DZIEMBOWO. Nawet u stróża kradną. W ub. tygodniu zakradł się do kuchni tuż stróża nocnego p. Fr. Kończaka złodziej. Żona K., słysząc szmer zaczęła wołać. Wybiegł mąż i złodzieją spłoszył. Złodziej zostawił pantofle, które go zdradziły. Chciało mu się teszinga. Jest nim niej. Jan Cieżki.

Z Torunia.

Nocny dyżur ma do dnia 14. bm. włącznie apteka pod „Lwem“ Rynek Nowomiejski.

Święto P. W. w Toruniu. Dnia 9. bm. wzorem lat ubiegłych odbyło się w Toruniu święto powiatowe Przystosowania Wojskowego i Wychowania Fizycznego przy udziale około 120 zawodników. Zawody odbywały się na stadionie wojskowym w obecności członków Komitetu powiatowego, przedstawicieli wojska i publiczności. Po defiladzie nagrody wręczał zwycięscem p. starosta Bogacz. Pierwsze miejsce zdobyli: Pięciobój: p. Lipigórski z „Sokoła“ w Lubiczu. Strzelanie 300 mtr.: p. Lewandowski Młodzież Katol. z Bierzgłowa, 77 punkt. na 120 możliwych. Strzelanie 200 mtr.: p. Bronisław Czajkowski, Powst. i Wojacy z Lubicza. Strzelanie 50 mtr. broń małokalibrowa: p. Szenberg, Powst. i Woj. z Lubicza. Skok wzwyż: p. Bern. Lesiński, Sokół z Podgórza, 1,45 m. Skok w dal: p. Bened. Hirsch, huf. gimn. z Chełmży. Skok o tyczce: p. Bol. Winiarski, Sokół z Chełmży 2,30 Sztafeta 4X100: drużyna gimnazjum z Chełmży: Hirsch, Stańkowski, Kowalski, Echaust 52 s. Sztafeta 4X400: ci sami 4 m. 13 s. Bieg 100 mtr.: p. Bened. Hirsch, hufiec gimn. z Chełmży 14,4 s. Bieg 200 mtr.: ten sam. Bieg 400 mtr.: p. Wład. Stańczak, hufiec gimn. z Chełmży 58,6 s. Bieg 800 mtr.: ten sam. Bieg 3000 mtr.: p. Stan. Ryngeert, Sokół z Podgórza 9 m. 31 s. Rzut dyskiem p. Bolesław Winiarski, Sokół z Chełmży, 25,48 m. Rzut oszczepem: p. Bernard Lesiński, Sokół z Podgórza 30,90 m. Pchnięcie kulą: p. Alojzy Rutkowski z Chełmży 8,82 m.

Zamknięcie ulicy. W czasie od 11. do 13. bm. z powodu naprawy linii tramwajowej przy placu św. Katarzyny, ulica Warszawska dla ruchu kołowego zostanie zamknięta. Ruch tramwajowy odbywać się będzie z przesiadką.

Z cechu piekarzy. Na zebraniu Cechu Piekarzy które się odbyło dnia 8. bm. wybrano na drugiego podsiarżego cechu p. Jana Siudę.

Kradzieże zgłosili: Głyda Antoni, zamieszkały przy ul. Mickiewicza 128, zgłosił kradzież samochodu. — Dąbrowski Roman, zam. w Kaszczorku, pow. Toruń, zgłosił kradzież roweru wart. 100 zł.

Zaginęła. Sadowski Józef, zamieszkały przy ul. Podgórznej 1, zgłosił, że dnia 6. bm. wyszła z domu jego córka Janina, lat 15 i dotychczas nie powróciła.

Pokąsany przez psa. Mülke Leopold, zamieszkały przy ul. Św. Ducha 11, zgłosił, że został pokąsany w nogę przez psa należącego do Dittmana zam. przy ul. Łaziennej 2.

Pracownicy drogowi święcą swój sztandar. Dnia 9. bm. odbyła się w Toruniu piękna uroczystość poświęcenia nowego sztandaru Zw. Pracowników Drogowych, którego dokonał ks. wikary Poćwiardowski w kościele św. Jakóba. Z kościoła udano się pochodem (udział w pochodzie wzięły najrozmaitsze organizacje i delegacje) przez miasto do sali „Wiktoria“, gdzie nastąpił akt wbijania gwóźdź. Gwóźdź ofiarowali: prezes Związku Kolejowców i Pracowników Drogowych p. Lewandowski, w im. Dyrekcji Gdańskiej P. K. P. inż. Sperski, w im. władz drogowych inż. Bojarski, prezes Rady Miejskiej p. Antczak oraz Związek Inwalidów Wojennych, Związek Kolejarzy z Mogilna, Grudziądz, Biskupiec i inne. Po wspólnym obiedzie odbyły się obrady zjazdu delegatów kół Związku Kolejowców Pracowników Drogowych, na którym omawiano sprawy zawodowe.

Regaty wiosłarskie. Dnia 16. bm. o godz. 15-taj odbędą się w Toruniu regaty wiosłarskie, które organizuje klub wiosłarski. Udział osad wiosłarskich zamiejscowych jest liczny.

DZIŚ PREMIERA!
TWIERDZA WROGÓW PRAWA
W ROLI GŁÓWNEJ BUCK JONES
24800 (13 aktów)

KRONIKA

Bydgoszcz, dnia 13 września 1928 roku.

KALENDARZYK.

Dziś: Notburgi, Eulogjusza.
Jutro: Podwyższenie Krzyża św.
Wschód słońca: godz. 5,29.
Zachód słońca: godz. 18,20.

DYŻUR NOCNY W APTEKACH.

Od poniedziałku 10 bm. do poniedziałku 17 bm. dyżurują:

- 1) Apteka Piastowska, Plac Piastowski.
- 2) Apteka pod Złotym Orłem, Stary Rynek.

Wypożyczalnia książek „Lektor“, ulica Gdańska 141. otwarta codziennie od godziny 8 rano do 6 wieczór. Telefon 1739.

TEATR MIEJSKI.

Ostatnie występy M. FRENKLA.

Pomimo wprost kolosalnego powodzenia artystycznego występy mistrza Mieczysława Frenkla dobiegają końca. Dziś, w czwartek, na afiszu arcydzieło Al. hr. Fredry, pełna uśmiechów komedia „Pan Geldhab“, którą opromieni czarem swego niepospolitego talentu znakomity nasz gość warszawski M. Frenkel, stwarzając w roli tytułowej istnie arcydzieło kunsztu aktorskiego. Wybornie zgrany nasz zespół dzielnie towarzyszy wielkiemu artyście.

W piątek o godz. 7½ widowisko zakupione przez Tow. Uniwersytetu Robotniczego.

W sobotę poraz ostatni w sezonie zawsze tak mile słuchane „Grube ryby“ M. Bałuckiego z mistrzem M. Frenkiem, niezrównanym w Polsce Wistowskiim.

W niedzielę po południu o godz. 4-tej po cenach znizowanych dana będzie wesoła i pogodna komedia Gogola „Ożenek“ w doskonałe zgrany zespół. Rzecz ta ukaże się już poraz ostatni.

Prace przygotowawcze około wystawienia najbliższych premier trwają w całej pełni. Inauguracja sezonu dramatycznego nastąpi w sobotę dnia 22 bm.

Umarł w naszym mieście Ludwik Masłowski, weteran i nestor dziennikarstwa polskiego, który półki życia twardo stał na zajętych raz posterunku i nigdy mu się nie sprzeniewierzył.

Ludwik Masłowski urodził się 27 maja 1847 r. w Horodyszczach wojew. nowogrodzkiem. Jako młodzieńki chłopiec brał udział w powstaniu 1863.

Ukończywszy studia w Paryżu i Zurichu przeniósł się w r. 1875 do Krakowa, gdzie zaczął wydawać Bibliotekę Przyrodniczą, Nauka polska zawdzięcza Masłowskiemu pierwszy przekład dzieł Darwinia.

Własnymi siłami założył we Lwowie w latach następnych dziennik „Przegląd“, którego niska cena (4 centy numer) w ówczesnym świecie dziennikarskim wzbudziła zdumienie i do pewnego stopnia rewolucję. Wydawało się to tem dziwniejsze, że „Przegląd“ był organem konserwatywnych wielmożów. Masłowski chciał atoli do swego pisma przyciągnąć i szerokie masy. Dziennik jego atoli był zbyt poważnie, zbyt serjo redagowany. Nie szukał taniej sensacji ani krzykliwości, i dlatego nie stał się popularnym w dzisiejszym tego słowa znaczeniu, jakkolwiek był okres, że „Przegląd“ wśród pism małopolskich miał rekordową ilość abonentów.

Nieodzowną cechą ówczesnego konserwatywnego była lojalność wobec rządu austriackiego, z którego to powodu Masłowski miał wielu nieprzyjaciół i nieraz na ostre ataki był narażony. Nie odstraszał się jednak niczem, tylko kroczył konsekwentnie raz wytkniętą drogą w przekonaniu, że jest ona najwłaściwszą i najlepszą oddaje usługi sprawie polskiej. To też pamięć o Masłowskiim żyje w Małopolsce jako o publicyście niezłomnym, twardym, nieznanym ustępstw ani kompromisów.

Był dziennikarzem w wielkim stylu. Wykształcony, pracowity, sam nieledwie redagował swój wielki, świetnie robiony dziennik, przy pomocy zaledwie brata swego s. p. Wacława Masłowskiego i swej córki. Z redakcji jego wyszło wiele świetnych piór dziennikarskich między innymi i tak zaszczytnie znany naszym czytelnikom dr. Ernest Luniński.

Kres jego bardzo pożytecznej działalności jako redaktora „Przeglądu“ położyła wojna. Zaraz z jej początkiem zwinęła pismo, a gdy po wojnie przyszło uspokojenie, nie mógł się wżyć w nowe stosunki i nie próbował już wskrzesić swego wydawnictwa. Wkrótce przeniósł się też ze Lwowa do Bydgoszczy. Nie wielką a ciężką pracą zdobył fortunę tracąc niebawem wskutek dewaluacji. Mimo więc podeszłego wieku chwycił ponownie za pióro. Krótki czas był kierującym redaktorem „Dziennika Bydgoskiego“, ale zrzeka się tego stanowiska, nie przestając jednak dla naszego pisma do ostatniej chwili pracować.

Pozostawił córkę, która tklawie opiekowała się ojcem i była mu osłoda jego starych lat. Pismo nasze straciło w nim sumiennego a doskonałego współpracownika, dziennikarstwu polskiemu zaś ubył jedną z tych postaci, która była i pozostanie jego chlubą i klasycznym wzorem dla młodszego pokolenia. Cześć jego pracy, jego zasługom i pamięci!

Mszę żalobną za spokój duszy Zmarłego odprawi się w sobotę 15 bm. rano o 8 w kościele OO. Misjonarzy św. Wincentego a Paulo.

Pogrzeb odbędzie się w sobotę po południu o 4 na nowym cmentarzu.

Powrót naszych wojsk z ćwiczeń.

Wczoraj powróciła 15. Dywizja naszych wojsk z ćwiczeń letnich do Bydgoszczy. Wojska weszły do miasta o godz. 15,30, witane przez licznie zebraną publiczność, która począwszy już od koszar wzdłuż ulicy Gdańskiej wypełniły trotuary, aby nacieszyć oko widokiem drogich sercu polskiemu żołnierzyków, swych obrońców. Wojska przeddefilowały przed dowódcą dywizji p. generałem Thoméem, który w otoczeniu całego sztabu wyższych oficerów, odebrał defiladę przy ulicy Gdańskiej u wylotu Alei Mickiewicza.

Wojska z orkiestrą 61 pp. na czele, prowadził pułkownik Waszkiewicz, zamykał pochód pluton 16 p. naszych dzielnych ulanów z własną orkiestrą, który wróciwszy wcześniej z ćwiczeń letnich, teraz wyjechał na powitanie wojsk i wziął udział w defiladzie.

Ludność bydgoska, która się już tak zżyła z kochanymi żołnierzami, nie szczędziła im oznak sympatii i zadowolenia z ich powrotu. Oficerowie darzeni byli przez piękne panie kwiatami, za które dziękowali im wdzięcznym żołnierskim ukłonem i... gorącym żołnierskim sercem.

I my, obrońcom naszej Ojczyzny, ślemy serdecznie: „Witajcie!“

— **Gazety drożeją.** W ślad za pismami krakowskimi i warszawskimi, które podwyższyły prenumeratę, zniewolony jest pójść — „Dziennik Bydgoski“. Mimo trzykrotnej 10-procentowej podwyżki płac w ubiegłych 3 latach, mimo znacznego podwyższenia w ubiegłym roku opłat pocztowych i telefonicznych, staraliśmy się przedpłatę ustabilizować. Przeprowadzona ścisła kalkulacja w związku z podrożeniem ceny farby drukarskiej i różnych materiałów technicznych, jak niemniej ostatnią podwyżką kolejową, zmusza nas jednak teraz po 3 latach do **podniesienia przedpłaty o 25 groszy miesięcznie.** Od 1-go października abonament „Dziennika Bydgoskiego“ kosztuje 3 zł miesięcznie, 9 zł kwartalnie. Za odnoszenie „Dziennika“ dopłaca się 36 gr miesięcznie.

— **Poświęcenie pomnika i nabożeństwo żalobne prawosławne.** W niedzielę, dnia 16 bm. o godz. 12,30 po nabożeństwie w Brackiej Cerkwi odbędzie się na brackim cmentarzu przy Szubińskiej szosie poświęcenie pomnika, złożenie wieńców i nabożeństwo żalobne za poległych w czasie wojny światowej 1914—1918 r. wojaków b. armii rosyjskiej, pochowanych na wyżej wymienionym cmentarzu.

Z Grudziądza.

Doroczne święto P. W. w Grudziądzu.

Podaje się do wiadomości, że tegoroczne święto P. W. na którego program złożą się zawody strzeleckie, pięciobój wojskowo-sportowy, zawody lekkoatletyczne oraz pokazy gimnastyczne drużyn sokolich, odbędzie się w niedzielę, dnia 16. bm. w Grudziądzu na boisku miejskim.

Zawody lekkoatletyczne odbędą się tylko w jednej klasie. Zgłoszenia zawodników przyjmują do dnia 14. bm. p. prof. Ody, Grudziądz, gimnazjum Matematyczno-Przyrodnicze. Do zgłoszenia należy dołączyć 20 gr za każdą konkurencję, w której zawodnik bierze udział.

Zawody strzeleckie oraz pięciobój wolny od wpisowego. Podczas zawodów lekkoatletycznych obowiązuje regulamin Polskiego Związku Lekko-Aletycznego.

W piątek, dnia 14. bm. o godz. 15,30: strzelanie na strzelnicy wojskowej przy ul. Lipowej dla drużyn m. Grudziądza zgłoszonych do 5-cio boju.

W sobotę, dnia 15. bm. o godz. 15,30: przedboje zawodów lekkoatletycznych na boisku miejskim.

Niedziela, dnia 16. bm. o godz. 6,45 rano. Zbiórka wszystkich towarzyszy z sztandarami na dziedzińcu gimn. klasycznego przy ul. Sienkiewicza. O godz. 7 wymarsz do kościoła św. Ducha na mszę św. O godz. 8 uroczyste otwarcie zawodów na placu 23 Stycznia, złożenie wieńca przy płycie nieznanego żołnierza, defilada i odmarsz na boisko miejskie. Od godz. 9 do 13 drużynowy pięciobój wojskowo-sportowy. O godz. 18,30 ogłoszenie zwycięzców, rozdanie nagród i uroczyste zakończenie zawodów.

Z żeńskiego Tow. gimn. Sokół. Wszystkie drużyny ćwiczące uprasza się, aby stanęły w czwartek, dnia 13. bm. wieczorem o godz. 7 na ćwiczenia do gimnazjum żeńskiego ul. Groblowa, celem przeciwieństwa ćwiczeń zlotowych z którymi występujemy na boisku miejskim w niedzielę, dnia 16. bm. podczas święta P. W.

Święto pułkowe 64 p. p. przypadające na dzień 14. bm. obchodzone będzie w bież. roku skromnie w zamkniętym kole z powodu nieukończonych jeszcze manewrów. O powyższym powiadamy wszystkich sympatyków pułku. (—) Skroczyński, ppłk.

Tydzień Dziecka!

Odezwą do społeczeństwa.

Powodzenie Tygodnia Dziecka w znacznej mierze zależy od ustosunkowania się do prac lokalnych Komitetów — samego społeczeństwa.

Jest przeto rzeczą pierwszorzędnej wagi, żeby szersze sfery szerzyły zrozumienie, czem jest Tydzień Dziecka i informowały mniej uświadomionych o celach i zadaniach tych Komitetów, wytwarzając atmosferę życzliwości i zainteresowania.

Chociaż Tydzień Dziecka ma mieć w całym kraju charakter jednolity, według już opracowanego planu, to jednak inicjatywa prywatna jest jak wszędzie, tak i tu, bardzo pożądana i może oddać lokalnym Komitetom „Tygodnia Dziecka” wielkie zastugi. Zwracamy się przeto do wszystkich, komu na sercu leżą zagadnienia związane z życiem dziecka, a tamśdani z powodzeniem Tygodnia, aby zgłaszali się do lokalnych Komitetów, gdzie każdy chętny znajdzie dla siebie pracę.

„Komitety Tygodnia Dziecka” kładą szczególną wagę na możność dostarczenia dzieciom w dniu Święta Dziecka nietylko rozrywek i przyjemności, ale również i poczęstunku. To ostatnie jest możliwe tylko przy pomocy osób prywatnych, pp. Cukierników i Fabrykantów cukierków, którzy zechcieliby dostarczyć Komitetom słodczy i przysmaków w postaci cukierków, pierników, ciast, orzechów itd. Gdy nikt się nie uchyli od pomocy, drogą takich niewielkich darów i składek, Komitety lokalne mogą dojść do rozporządzenia ilością przysmaków, wystarczającą na obdzielenie wszystkich dzieci.

Niemniej ważną sprawą jest dostarczenie przyjemności dzieciom, które nie będą mogły wziąć udziału w uroczystościach dnia Święta Dziecka. W tym celu Komitety „Tygodnia Dziecka” zwracają się z prośbą o nadsyłanie darów, zabawek, względnie słodczy, przeznaczonych specjalnie dla dzieci chorych i dla kalek.

Za Zarząd Miejskiego Bydgoskiego Komitetu „Tygodnia Dziecka”

Prezes: **Dr. Szymański.** Sekr.: **Buczkowski.**

— **Ostre strzelanie.** Dnia 13 i 14 bm. przeprowadza 62 pp. Wlkp. ostre strzelanie bojowe z karabinów na strzelnicy bojowej 15. Dyw. Piech. Bezpieczenie przez własne posterunki.

— **Obywatele dzielnicy Bydgoszcz-Bielawki!** W sobotę, dnia 15 września o godz. 20-tej w sali p. Ferenca przy ul. Senatorskiej, odbędzie się zebranie w sprawie zaprowadzenia komunikacji autobusowej między Bielawkami a ulicami Zacisze, Mickiewicza, Hetmańska, a Dworcem Głównym. Z powodu ważności „przyśpieszenia” zaprowadzenia nowej linii komunikacyjnej, pożądaną jest obecność każdego obywatela Bielawek na zebraniu.

— **Koncert prof. Bergmanna.** Dnia 9 bm. odbył się w auli Gimnazjum im. Kopernika koncert-recital pianisty prof. Bergmanna. Koncertant jest znanym i uznanym pianistą na naszym gruncie, który od szeregu lat się produkuje — dlatego o grze jego zawsze tak wybitnej, doskonałej nic nowego nie da się powiedzieć. Publiczność wypełniła salę po brzegi, darząc koncertanta oklaskami i kwieciami. Tak więc prof. Bergmann zapoczątkował sezon koncertowy w Bydgoszczy.

— **Obchód 6-lecia Tow. Śpiewu „Odrodzenie”.** Tow. Śpiewu „Odrodzenie” Bydgoszcz-Bielawy obchodzi w niedzielę dnia 16 bm. uroczystość 6-letniej rocznicy swego założenia, połączoną z „Wieczorkiem Pieśni” w sali Resursy Kupieckiej (ul. Jagiellońska); początek o godz. 6,30 wieczorem. W I-szej części programu występy bratnich kół śpiewawczych, jak: Tow. Śpiewu „Harmonia”, Tow. Śpiewu „Dzwon” i inne. Referat wygłosi insp. p. Klóskowski na temat „Pieśń ludowa” oraz deklamacje. W II-giej części programu zabawa taneczna z urozmaicheniami. Sopotujemy się, że Obywatelstwo poprze imprezę. Członkowie kół śpiewawczych za wylegitymowaniem się przy wstępie mają 50% zniżki t. j. wstęp 1 zł. Drużyna występująca ze śpiewem ma wstęp wolny.

— **Zwalczanie zarazy i pomoru świń na obszarze województwa pomorskiego.** W najbliższym numerze „Oredownika Urzędowego” ukaże się rozporządzenie wojewody poznańskiego, dotyczące zwalczania zarazy i pomoru świń na obszarze województwa pomorskiego. Z rozporządzenia wynika, iż między innymi zabrania się skupywania świń przez handlarzy sposobem domokrajnym.

Program „Tygodnia Dziecka”

Miejskiego Bydgoskiego Komitetu.

1. W pierwszym dniu Tygodnia Dziecka tj. w niedzielę dnia 16 września br. o godz. 9 Msza połowa na Pl. Piastowskim (o ile na to wladza biskupia pozwoli), wzgl. nabożeństwa w kościołach dla wszystkich dzieci szkolnych. Po Mszy św. wzgl. nabożeństwie pochód dzieci z orkiestrami ulicami Matejki, Dworcowa, Gdańska do pomnika Henryka Sienkiewicza, po drodze defilada przed wladzami na Pl. Wolności (dzieci będą nieść różne transparenty i chorągiewki przygotowane przez poszczególne szkoły). Przed pomnikiem nastąpi rozdanie cukierków dzieciom szkół powszechnych, poczem jedna połowa dzieci uda się ulicą 20-go Stycznia a druga połowa ul. Słowackiego rozejdzie się do domów (rozdaniem cukierków zajmie się p. dyrektora Krolbieska).
2. Od godz. 9-tej rano do 5-tej po południu kwesta uliczna przy pomocy znaczka metalowego w cenie 30 groszy przez uczniów wyższych klas szkół średnich. Punkt zborny dla kwestujących Miejska Kasa Oszczędności przy ul. Jagiellońskiej.
3. W następnym dniu od 17—22 września br. włącznie wszystkie szkoły w swoim własnym zakresie urządzają odczyty i pogadanki z materiałów dostarczonych przez Komitet dla rodziców i opiekunów dzieci, a dla samych dzieci wieczornice.
4. Przez cały Tydzień Dziecka (o ile to możliwe) będą urządzone w kinach codziennie od godz. 2—4 bezpłatne przedstawienia dla wszystkich szkół powszechnych, wydziałowych i 4-ch niższych klas szkół średnich.
5. Dnia 23 września czyli w ostatni dzień Tygodnia Dziecka od godz. 12—2 w południe urządzić w Ogrodzie Teatralnym konkurs orkiestr Sokoła, Kolejowej, Inwalidów i Podoficerów Rezerwy. Wieczorem tegoż dnia o godz. 8-mej koncert wokalnno-muzyczny w auli Gimnazjum im. Kopernika z udziałem p. dyrektora Jahnego i innych znanych nam na gruncie bydgoskim artystów.

Za Miejski Bydgoski Komitet „Tygodnia Dziecka”

Dr. Szymański, prezes. Buczkowski, sekr.

Z konferencji Pań św. Wincentego à Paulo.

W ub. dniach odbyło się nadzwyczajne walne zebranie Konferencji Pań św. Wincentego à Paulo przy kościele św. Trójcy. Zebranie rozpoczęło modlitwą dyrektora Konferencji, ks. proboszcz Skonieczny, zarazem poświęcił kilka chwil zmarłej, długoletniej przewodniczącej, s. p. prof. Teodory Kosmańskiej. Czcigodny mówca w krótkich a treściwych słowach podkreślił jej zasługi. S. p. Zmarła, bowiem poświęciła całą swą energię życiową trosce o dobro biednych chorych i starców. Od świtu do późnej nocy swoją szczerobliwą ręką rozdzielała te dary Boże na pokrzepienie nietylko ciała, ale także ducha. Przemówienia tego stojąco wysłuchaly licznie zgromadzone panie, z prawdziwym wzruszeniem. Po krótkiej modlitwie za spokój jej duszy przystąpiono do dalszego punktu obrad.

W krótkich słowach powitał ks. dyrektor nowego ks. wicedyrektora w osobie ks. Thiela. Po odczytaniu protokołu z ostatniego zebrania i sprawozdania kasowego, przystąpiono do najważniejszego punktu — wybór nowej przewodniczącej i zastępczyni. Jednogłośnie wybrana została p. rektorowa Menclowa, zasłużona na działaczka Konferencji, przewodnicząca, a na jej zastępczynię wybrano również jednogłośnie p. Gertychową, zasłużoną jubilatke.

Po załatwieniu spraw formalnych zakończył czcigodny ks. dyrektor modlitwą zebrania.

— **W miejsce kwiatów na trumnę s. p. Małgorzaty Sosnowskiej** składają na Tow. Opieki nad Niewidomymi Kołłątaja 13—14 Józefostwo Zawitajowie kwotę 25,— zł.

— **Mistrz Kłobucki** daje dziś nadzwyczajny koncert w **Elysium**. Muzyka baletowa. Początek koncertu o 6-tej wieczorem.

— **Kradzież z włamaniem.** Wczoraj o godzinie 21, włamali się nieznani sprawcy przy pomocy podrobionego klucza, względnie wytrychu, do mieszkania urzędnika Wacława Cukracza, w Czarsku Polskiem i skradli garderobę wartości 1500 zł.

— **Kradzież zegarka.** Dnia 11 bm. skradziono w szopie kolejowej z wiszącej kamizelki, zatrudnionemu tam blacharzowi kolejowemu Franciszkowi Gąsiorowskiemu zegarek srebrny, jednokopertowy z monogramem F. G.

— **Sprostowanie.** Pan Józef Szczeciński, zamieszkały w Bydgoszczy przy ul. Grunwaldzkiej, pochodzący z Gąsawy, syn kupca Jana Szczecińskiego z Gąsawy, nie ma nic wspólnego z Józefem Szczecińskim, który dopuścił się kradzieży w Gąsawie.

— **Zderzenie się samochodów.** Wczoraj w godzinach popołudniowych, zderzyły się przy ul. Dworcowej dwa samochody osobowe — jeden PZ 11314, którym kierował Michał Bonia, zamieszkały przy ul. Nowodworskiej 24, drugi zaś PM. 51057, kierowany przez niestwierdzonego szofera, który szybko ułotnił się. Obydwa samochody zostały uszkodzone. Winę ponosi niewiadomy kierowca, gdyż jechał w niedozwolonym tempie.

— **Walki zapasnicze u Kocerki (Patzera).** W dniu wczorajszym walczyli w pierwszej parze Morton - Lielkajs, systemem rusko-szwajcarskim; już po 4 minutach walki uległ Morton. **Kontrretwanż Michelson** - Faktor przyniósł po 36 minut zwycięstwo Michelsonowi, który swym ciężarem przyduśił Faktora. Blyskawicznie było zwycięstwo Petersena nad Maciejewskim, który uległ doskonałemu zapasnikowi duńskiemu już po 3 minutach. Z wielkim zainteresowaniem śledzono przebieg walki Mori - Badurski, która nie przyniosła rezultatu. Znalazły się jednostki, które sądziły, że kolos tego rodzaju ko Mori winien położyć Badurskiego już w pierwszej minucie na łopatki. Jednostki te dały wyraz swego niezadowolenia przez gwizdanie i użycie nieparlamentarnych słów.

Dziś walczą następujące pary: Petersen - Krotan, walka rusko-szwajcarska, Tuma - Maciejewski, francuska walka rewanżowa na żądanie Tuma, Wuwer - Lielkajs, oraz Mori - Michelson.

dziwem wzruszeniem. Po krótkiej modlitwie za spokój jej duszy przystąpiono do dalszego punktu obrad.

W krótkich słowach powitał ks. dyrektor nowego ks. wicedyrektora w osobie ks. Thiela. Po odczytaniu protokołu z ostatniego zebrania i sprawozdania kasowego, przystąpiono do najważniejszego punktu — wybór nowej przewodniczącej i zastępczyni. Jednogłośnie wybrana została p. rektorowa Menclowa, zasłużona na działaczka Konferencji, przewodnicząca, a na jej zastępczynię wybrano również jednogłośnie p. Gertychową, zasłużoną jubilatke.

Po załatwieniu spraw formalnych zakończył czcigodny ks. dyrektor modlitwą zebrania.

PROGRAM W KINACH.

KRYSTAL wyświetla dziś po raz ostatni niedowołanie „Chatę wuja Toma”, obraz, który wszędzie wzruszał i zaciękał swą treścią niezwykłą, zaczerpniętą z powieści, opisującej dzieje niewolnictwa amerykańskiego.

NOWOŚCI, „Ulubienica Paryża” najnowszy melodramat. Treść obrazu wiele pomysłowa. Zespół artystyczny doskonały. Sztuka, pełna zdrowego humoru i przedniego dowcipu. „Rywale” wysmienita farsa dopełnia całości.

MARYSIENKA daje dziś po raz ostatni pierwszorzędny dramat p. t. „Tragedja upadłej kobiety”, z Astą Nielsen w roli głównej.

CORSO. Dziś dramat sensacyjny pt. **Twierdza wrogów prawa**. W nadprogramie komedijka i aktualność pt. „Wszelkie regaty o mistrzostwo Polski w Brdziejściu” i pogrzeb wojewody Młodzianowskiego. Razem 13 aktów. Początek o 6,45.

Z ŻYCIA TOWARZYSTW.

Tow. Ośw. Miłośników Sceny Zebranie planarne dnia 18 bm. wtorek w Strzelnicy przy ul. Toruńskiej 185 o godz. 7,30. Przybycie wszystkich członków konieczne. Sympatycy i amatorzy(rki) sceny proszeni.

Baczność Czykówko Walne! zebranie Tow. Rob. Kat. w niedzielę dnia 16 bm. o godz. 11,30 po sumie w salce obok kaplicy. Zebranie zarządu dnia 14 bm. o godz. 7,30 wiecz.

K. S. Polonia. Przypomina się członkom klubu o odbyć się mającym w dniu dzisiejszym plenarnym zebraniu kwartalnym, o godz. 20-ej w lokalu Resursy Kupieckiej. Również o zawodach treningowych, które się odbędą na Stadionie miejskim.

Tow. Pszczelarzy na Bydż. i okolicę odbędzie swoje miesięczne zebranie w niedzielę 16 bm. od godz. 2, w szkole św. Jana.

S. M. P. „Gwiazda” przy kościele św. Trójcy Dziś w czwartek o godz. 7,30 lekcja II. oddziału muzycznego. O punktualne przybycie uprasza się.

Powstańcy i Wojacy Szwederowi. W piątek 14 bm. o 6-ej wiecz w salce posiedzeń Ugory 25, zebranie komisji zabawowej. Druhów drużynowych uprasza się też o przybycie.

S. M. P. „Promyk”. Dziś w czwartek o g. 7-ej lekcja śpiewu. Jutro w piątek o godz. 7 zebranie zarządów i zastępowych obu oddziałów. Przybycie wszystkich zastępowych konieczne.

Związek Młodzieży Pracującej „Jedność”. W piątek 14 bm. o godz. 7 nadzwyczajne zebranie w sali „3 Maja” przy Placu Piastowskim. **Żeński „Sokół”** bierze udział w pogrzebie śp. Sosnowskiej. Zbiórka o godz. 4 u p. Żółkiewicza przy ul. niadeckich 18.

Tow. Powstańców i Wojaków Jachcice obchodzi dnia 16 września br. w niedzielę, 6-lecie istnienia swojej placówki. Uroczystość odbędzie się w lokalu p. Orczykowskiego o godzinie 3,30 po poł. punktualnie połączone z odczytem i zawodami o nagrody. Zbiórka zawodników w sobotę wieczorem w lokalu zebrań o godz. 5.

Zw. Niższych Pracowników Pocztl., Telegr. i Tel. Zebranie miesięczne w piątek 14. bm. o godz. 19-tej w sali „Ognisko” przy ul. Jagiellońskiej. Zebranie zarządu o godz. 18 w „Ognisku”. Z powodu ważnych spraw na porządku dziennym uprasza się o przybycie wszystkich członków.

Sokół V, Okole Wilczak. Wzywam drużynę do udziału w sztandarem w poświęceniu boiska na Rupienicy w niedzielę 16 bm. o godz. 9,30. Zbiórka o godz. 8,45 przy szkole na Wilczaku.

Klub mandolinistów „Dźwięk”. Dziś w czwartek o 7,30 wiecz. w lokalu p. Nowaka ul. Toruńska 84, lekcja gitarzystów i mandolinistów oddziału I.

Kalendarzyk zebrań Ch. Z. Z.

Zebranie rzemieślników rolnych powiatu żnińskiego odbędzie się w niedzielę, dnia 16 bm. o godz. 12,30 w lokalu p. Rucińskiego w Żninie.

Zebranie rzemieślników rolnych powiatu wyrzyskiego odbędzie się w niedzielę, dnia 16 bm. o godz. 12,30 w Domu Polskim w Wyrzysku.

Zebranie rzemieślników rolnych powiatu szubińskiego odbędzie się w niedzielę, dnia 16 bm. o godz. 12,30 w lokalu p. Budzyńskiego w Szubinie.

Baczność, mężowie zaufania. Uprasza się wszystkich mężów zaufania o odebranie odezw w sekretarjacie Ch. Z. Z. Dworcowa 2.

Zebranie Ch. Z. Z. filij pracowników elektrycznych odbędzie się we wtorek, dnia 18 bm. o godz. 7-ej wiecz. w „Ognisku”.

Gielda warszawska

dnia 12 września

Papiery Państwowe i Obligacje			
4-proc. poz. inwest.	129,00	128,25	128,50
5-proc. poz. premj. dol.	091,75	091,50	092,25
5-proc. poz. kon.	000,00	000,00	067,00
10-proc. poz. kol.	000,00	000,00	103,00
5-proc. poz. kol. konw.	000,00	000,00	061,15

Akcje w złotych:

Bank Polski	000,00—180,00
Bank Dyskontowy	000,00—185,00
Spies	—175,00
W. T. F. Cukru	00,00—46,00
Firley	00,00—68,80
W. T. Węgla	103,00—102,25
Nobel	31,50—32,00
Rudzki	00,00—44,25
Lombard	00,00—205,00
Klucz. Fabryka Papieru	00,00—07,10
Starachowice	00,00—54,25
Zawiercie	25,50—25,00
Kraj. Tow. Meljor.	00,00—11,50

Notowania Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu.

POZNAŃ, dnia 10. 9. 1928 roku.
płacono za 100 kg. w zł.

Zyto nowe	34,75—35,50
Pszenica nowa	41,50—43,50
Jęczmień przemiałowy	33,50—34,50
Jęczmień browarowy	36,00—38,00
Owies	31,50—33,00
Mąka żytnia 65 proc.	51,75—00,00
Mąka żytnia 70 proc.	49,75—00,00
Mąka pszenna 65 proc.	62,00—66,00
Otręby żytnie	27,00—28,00
Otręby pszenne	27,00—28,00
Rzepak	70,00—75,00
Groch Viktorja	68,00—73,00
Groch Folgera	68,00—73,00

Bank Polski płacił dnia 13 września za:

dolary amerykańskie	8,85—8,84
funtów szterlingów	43,07
franki szwajcarskie	170,98
franki francuskie	34,68
marki niemieckie	211,56
guldeny gdańskie	172,24
szylingi austriackie	125,13
liry włoskie	46,44
korony czeskie	26,31

Cedula urzędowa giełdy pieniężnej w Poznaniu.

POZNAŃ, dnia 12 września 1928 roku.

5% Pożyczka konwersyjna	00,00—66,
8% dolarowe listy Pozn. Ziemst. Kred.	96,00—00,00 (za 1 dolar.)
4% listy zastaw, konwert. Pozn. Ziemstwa	00,00—54,00—00, proc.
5% Pożyczka premj. serja II	91,50—00,
4% Prem. Pożyczka inwestycyjna 000—129,00	
Cegielski H. I. em.	00,00—48,00
Herzfeld — Viktorius I em.	51,50—00,
Dr. Roman May I em.	000—118,00

Leadencja, spokojna:

Wedostan Waszy w dniu 13 września rano: Zawichost + 0,47, Warszawa + 0,57, Płock + 0,11, Toruń — 0,02, Fordon + 0,1, Chełmno — 0,19, Grudziądz — 0,9, Korzeniewo + 0,36, Piekło 0,57, Tczew 0,90, Einlage + 2,40, Schievelvohorst + 2,66

— **Pedagogjum Wielkopolskie** komunikuje, że wpisy na kursa popołudniowe do IV, V i VI-tej kl. przyjmuje włącznie do 14 bm. codziennie od 11—1 w sekretarjacie szkoły, Zduny 7.

— **Kradzież płaszcza.** Dnia 12 bm. skradzione w składzie obuwia Berlinera przy ul. Wierzbickiego 2, ekspedjentce Irenie Zawarównie płaszcz damski, wartości 100 zł.

— **Zabawa Koła Śpiewu przy Tow. Po-wstańców i Wojaków Szwederowo.** W niedzielę 16 bm. w sali Kocerkki odbędzie się ostatnia zabawa letnia, poprzedzona koncertem w ogrodzie. Będzie koło szczęścia, strzelanie do tarczy z wiatrówek, rzucanie kółek o cenne nagrody. Komu zależy, aby się zabawić, niech śpieszy w niedzielę do Kocerkki a nie pożałuje. Wobec tego, że czysty zysk przeznaczony na zakup nut, uprasza się Obywatelstwo o poparcie.

— **Kradzież roweru.** Funkcjonariusz poczty Antoni Szymczak, zamieszkały przy ul. Leszczyńskiego 36, pozostawił dnia 11 bm. rower służbowy nr. 4320, na podwórzu głównego urzędu pocztowego i w czasie gdy załatwiał sprawy urzędowe w biurze, nieznanemu sprawcy skradł rower. Murarze, pracujący przy odnawianiu gmachu pocztowego, widzieli, jak pewien znany im osobnik zabrał rower. Myśleli jednak, że rower ten jest jego własnością. Dochodzenia w toku.

— **Skargi na przekupniów.** Gospodynie uskarżają się, że przekupnie nie stosują się do przepisów policyjnych, które zabraniają im skupować u gospodarzy przywiezione na targ produkty przed godziną 10-tą. Rano od godziny 8-mej już wykupują oni wszystko tak, że dla gospodyń nic już nie pozostaje, tłumacząc się, że kupują dla własnego użytku. Możeby władze zajęły się tą sprawą.

— **Kiermasz jesienny,** urządzony staraniem miejscowego Bractwa Strzeleckiego w niedzielę, dnia 23 bm. w Strzelnicy przy ul. Toruńskiej, przygotowywany jest już teraz bardzo starannie, ściąganie ze względu na szlachetny cel niewątpliwie tłumy publiczności. Zysk przeznaczony na gwiazdkę dla inwalidów, wdów i sierot. Na wielce urozmaicony program składają się poza koncertem i zabawą taneczną najrozmaitsze rozrywki, jak: wędka, krążki (hopla-hop), strzelanie do tarczy, kręglowanie itd. o nagrody. Szczególnie urozmaicony jest program zabaw dla dzieci.

— **Zabawa S. M. P. Brzask.** Zabawa taneczna połączona z koncertem jaką urządza S. M. P. „Brzask” w salach i ogrodzie Strzelnicy dnia 16 bm. zapowiada się imponująco. Komitet zabawowy dołożył wszelkich starań, by zadowolnić szan. gości. Początek koncertu o godz. 3 po poł. w ogrodzie w razie niepogody na sali, gdzie każdy będzie mógł przy dźwiękach doborowej orkiestry próbować szczęścia w loterii fantowej, jak również strzelanie do tarczy i kulanie w kręgle o nagrody. Wieczorem sztuczne ognie i inne niespodzianki. Pocz. zabawy o godz. 7 wiec. Moc niespodzianek. Kioski, poczta japońska. Noc księżycowa w Wenecji. Tańce przy świetle reflektorów. Na powyższe imprezy uprasza się Sz. Obywatelstwo.

Uroczystości i obchody w dniu 16 bm.

W niedzielę dnia 16 bm. odbędzie się nast. imprezy:
Tuchola — powiatowe święto Przynoszenia Wojskowego.
Gąbice — poświęcenie pomnika ku czci poległych bohaterów.
Osiężno — poświęcenie sztandaru Powst. i Wojaków.
Witkowo — poświęcenie sztandaru miejsc. Koła Zw. Inwalidów.
Czersk — otwarcie wystawy Kat. Związku Młodzieży Pol.
Łęgnowo — poświęcenie sztandaru Tow. Powst. i Woj.

Nakło — święto przysposobienia wojskow. powiatu wyrzyckiego.

Pruszcz pow. świecki — pierwsza rewja Sokół.

Rogoźno — otwarcie wystawy rolniczo-przemysłowej.

Mrocza — wielki wiec propagandowy Zw. Inwalidów.

LINJA. (Wiec katolicki.) W niedzielę, dnia 16. bm. odbędzie się wiec w Linji przeciw szkole bezwyznaniowej. Wszyscy ojcowie i matki chrześcijańskie prosimy o łaskawe przybycie na ów wiec.

Wstrząsająca zbrodnia matki. Poćwiartowała żywe niemowlę i częściowo spaliła.

Kilka dni temu przybyła z Gdańska do Lisnowa w pow. grudziądzkim 30-letnia Marja Nowińska.

Litościwy Kowal Rupński zaopiekował się bezdomną, znajdującą się w odmiennym stanie.

Upłynęło kilka dni. Gospodarze zaniepokoiili się, bo Nowińska pozbyła się swego płodu. Wreszcie zawiadomili policję.

W czasie rewizji znaleziono owinięte w bieliznę części tułowia i rękę. W

ogniu pytań Nowińska przyznała się, że porodziła dziecko, poczem je natychmiast poćwiartowała i częściowo spaliła w piecu kuchennym.

Przybyła ona do Lisnowa, ponieważ nikt jej tu nie znał. Tu też dlatego dokonana swego potwornego czynu. Ogłędziny lekarskie każą przypuszczać, że dziecko przyszło na świat normalnie. Nowińska zamordowała żywe dziecko.

Wyrodna matka znajduje się już w więzieniu sądowym.

Przedstawiciele Akademii Pedagogicznej z Elbląga w Bydgoszczy.

Jak wiadomo, w Niemczech zniesiono z małymi wyjątkami seminarja nauczycielskie, na miejsce których utworzono — tymczasem 4 — akademie pedagogiczne. Do tego rodzaju akademii przyjmuje się tylko takich kandydatów, którzy mają maturę gimnazjalną.

W najbliższym sąsiedztwie mamy taką akademię w Elblągu. Państw. seminarjum naucz. męskie w Bydgoszczy już w maju br. nawiązało z nią kontakt: z polecenia bowiem kuratorjum poznawskiego pp. prof. Dymek i Mozolewski brali udział w kursie informacyjnym w Elblągu.

W tych dniach, a mianowicie 4 bm. około 35 studentów i studentek, pod kierownictwem p. prof. dr. Stuhlfatha złożyło tutejszemu seminarjum rewizytę. Wracali z dłuższej wycieczki krajoznawczej przez Czechosłowację, Austrię i Polskę. W Polsce zwiedzili Zakopane, Kraków, Wieliczkę, Łódź, Warszawę, a dzień ostatni całej tej wycieczki był przeznaczony na zwiedzenie Bydgoszczy.

Rano około 1/9 wszystkich uczestników z p. dr. Stuhlfathem i z p. dyr. Schönbeckiem na czele przy bramie seminarjum powitał X. Kaja z pp. prof. Dymkiem i Mozolewskim. Wspólnie zwiedzono salę gimnastyczną i bogatą w wszystkiego rodzaju przybory zaopatrzoną. Później wszyscy udali się do sali rysunkowej, gdzie specjalnie dla tej wycieczki przygotowano wystawę, obejmującą prace uczniów w zakresie geografii, krajoznawstwa, pedagogii, religii itd. Niektóre prace wzbudziły żywe zainteresowanie i szczerze uznanie tak ze

strony studentów, jak i ze strony p. dr. Stuhlfatha. Po zwiedzeniu wystawy zaproszono miłych gości do jadalni zakładu, gdzie przygotowano dla wszystkich uczestników wycieczki skromne śniadanie. W nastroju bardzo miłym i serdecznym spędzono wspólnie pół godziny, na końcu zaś śniadania zabrał głos p. dr. Stuhlfath i w dłuższym przemówieniu podkreślił, że uczestnicy wycieczki z tego, co widzieli w Polsce, są bardzo zadowoleni, że niektóre uprzedzenia bezpowrotnie upadły, a przedewszystkiem dziękował w serdecznych słowach za miłe przyjęcie, którego doznał w seminarjum w Bydgoszczy. Przemówienie swoje zakończył słowami, po polsku wypowiedzianymi: „Dowiedzenia w Niemczech!” — zapraszając do wspólnej pracy nad kształceniem jak najlepszych nauczycieli szkół powszechnych.

Samochodami później wszyscy udali się w towarzystwie X. Kaji i p. prof. Mozolewskiego, do Brdujsca. Na wyżynie, tuż przy stacji Łęgnowo, gdzie przedstawia się najpiękniejszy widok na ujście Brdy i zakole Wisły, wygłosił p. dyr. Schönbeck dłuższy wykład, wypowiadając się przeciw teorii pradolin, a za teorią zastoisk. Równocześnie zwrócił uwagę na wprost cudowny widok, który tam się rozciąga dla oka widza na Ziemię Chełmińską, Kujawy Białe i przewlekłe ujście Brdy.

Po tym wykładzie nastąpił powrót do Bydgoszczy, skąd wycieczka przez Tczew powróciła do Elbląga.

ZBASZYŃ. (Uruchomienie cegielni.) W Perzynchach pod Zbaszynielem stoi cegielnia parowa, własność p. B. Skórzewskiego z Perzynch, nieczynna od r. 1918. Obecnie bracia Kurcz z Nowego Tomysła wydzierżawili całą cegielnię od p. Skórzewskiego na dłuższy czas i uruchomili ją. Zakład ten zatrudnia przy pracy ręcznej około 25 osób, przez co okoliczni robotnicy, których dawniej w cegielni tej zatrudniano w liczbie około 80—100, choć częściowo mają pracę i zarobek.

Zatarg zarobkowy w zawodzie stolarskim.

W dniu 28 sierpnia br. wystosowały dwie organizacje robotnicze Chrześcijańskie Zjednoczenie Zawodowe i Zjednoczenie Zawodowe Polskie do Powszechnego Związku Pracodawców w Bydgoszczy żądanie, domagające się podwyżki płac w zawodzie stolarskim o 25%. Wobec tego, że na wniosek ten do tej chwili nie nadeszła odpowiedź, wystosowały wyżej wymienione związki do Powszechnego Zw. Pracodawców ultimatum, domagające się zajęcia stanowiska do wniosku w przeciągu 5 dni, to znaczy do 17 bm.

Z Izby Przemysłowo - Handlowej w Bydgoszczy.

Eksport zajęcy

Izba Przemysłowo-Handlowa w Bydgoszczy, Nowy Rynek 8 prosi firmy okręgu, zamierzające eksportować zajace w większych ilościach, o podanie bliższych adresów do dnia 18 września.

Eksport do Francji.

Konsulat Rzeczypospolitej w Strasburgu (Strasbourg, Boulevard Clemenceau) uprasza przedsiębiorstwa przemysłowe wzgl. firmy handlowe okręgu Izby, zainteresowane w eksporcie do Francji o przesłanie druków propagandowych, katalogów, cenników itp.

O centralny bank ziemski.

Warszawa, 13. 9. (tel. wł.) Od dłuższego czasu prowadzi się rokowania z amerykańskimi finansistami o utworzenie centralnego banku ziemskiego. Amerykanie domagają się szeregu zmian w istniejących dziś instytucjach ziemskiego kredytu długoterminowego. Ministerstwo skarbu przedstawi ich warunki zainteresowanym instytucjom kredytu ziemskiego w najbliższą sobotę.

Bydgoski Dom Towarowy

tradycyjnym zwyczajem rozpoczyna sezon jesienno-zimowy wielkim pokazem mód damskich na żywych manekinach w salonach swojego magazynu na II i III piętrze w dniu 16 bm. t. j. w niedzielę o godz. 4-tej popołudniu. Przedstawiane zostaną ostatnie nowości wchodzące w zakres konfekcji damskiej; podczas pokazu mód przegrywać będzie doborowa orkiestra smyczkowa. Czysty dochód na najbardziej potrzebne miasta Bydgoszczy. Wejście z ulicy Dworcowej.

Pomorska Wystawa Ogrodniczo-Przemysłowa

28. 7. w Toruniu 4. X. 28.

Od 15-go do 17-go września

IV. POKAZ DALJE I KWIATY JESIENNE CIĘTE

Ceny: W 1 i 2 dniu pokazu zł 2.— od osoby, blok familijny zawierający 5 kart wstępu 8.— zł. W 3 dniu pokazu zł 1.— od osoby, blok familijny zł 4.— Młodzież szkolna, wycieczki ponad 30 osób oraz wojskowi do sierżanta płacą połowę. — W czasie trwania pokazu zwiedzający korzystają z 66% zniżki kolejowej w drodze powrotnej. Odnośne zaświadczenie wydaje biuro P. W. O. P. (24893)

10.000 dolarów

poszukuje poważne przedsiębiorstwo przemysłowe za zabezpieczeniem hipotecznym i dobre oprocentowanie. Zgl. uprasza się do Dzien. Bydg. pod „nr. 7278“ (23349)

Samodzielna książkowa

poszukuje zaraz lub później (24949)

Kaszubowski Długa 29.

Sypialnia dąb, fornierowana, korytynie na sprzedaż. Stolarska, Dr. Em. Warminskiego 14. (13796)

Zgubiona książeczka wojskowa na nazwisko Sławiński, Maks, unieważniam. (24941)

Licytacja w ciągu dalszym przy ul. Hermana Frankego 1 róg Pl. Teatralnego w firmie „Metalporcelana”. — W sobotę, dnia 15 września o godz. 9 przedpoł. sprzedawane będą drugą partję pozostałego towaru „Galwana” jak następuje:

Zadka okaja, złoty serwis do kawy oraz maselniczki, cukerniczki w srebrze, garnuszki do mleka niki, fabryki „Galwana”, dalej menażki kryształowe popielniczki marmurowe i metal., żarniki porcel., różne figurki, tace, półmiski dla restauracji i wiele innych rzeczy.

Michał Piechowiak, zap. taks. i licyt. Długa 8. Magazyn Mebli, tel. 1651. 24938

Restauracja Elvsum Kawiarnia Gdońska 134 telef. nr. 1171

Dzisiaj czwartek, 13 września b. r.

mieki nadzwyczajny koncert (muzyka baletowa)

orkiestra salonowa S. Kłobuckiego. Pocz. o g. 6-ej. Pocz. programu o g. 7-ej. Wstęp wolny. (24905)

Po programie dancng.

Turniej Jazdy Konnej

w niedzielę, dnia 16 września 1928 r. o godz. 1 popoł. w Zalesiu pod Kcynią, powiat Szubin.

Przyjazd: z Bydgoszczy 9³⁰ do Szaradowa Zal. 10¹⁹ Odjazd: z Szaradowa Zal. 15³⁸ do Bydgoszczy 19³⁶. (24937)

Wózki dziecięce 24047

Łóżka dziecięce

w bardzo wielkim wyborze. Spłaty w ratach dozwolone. — Prosimy zażądać cenników

BYDGOSZCZ Gdańska 7 • Tel. 1437 1868 1928

ROZMAITE

5-10000 zł

pożyczki na pierwszą hipotekę dwóch domów Bydgoszczy, poszukuje wysokim procentem. Zgl. do Dzien. Bydg. pod „Wiadomości”. (24747)

Nowożeńcy!

Kupujecie meble wszelkiego rodzaju, oraz leżanki, kanapy i materace tylko u Andrzeja Nowaka, Podgórna 28, róg Wełnianego Rynku. (21901)

50.000

wygrać można pierwszego października wpłacając tylko pierwszą ratę 10 zł na kupno Premijowej Pożyczki Inwestycyjnej. Oryginalne sztuki dostarczamy natychmiast po spłaceniu ceny kupna. Bank Towarzystwo Kredytowe Właścicieli Niezruchomości, Poznań, Piękary 1. 24944

Plisowanie

i karbowanie wykonuje szybko i nadzwyczaj tanio Skład kapeluszy damskich Niedźwiedzia 4. (21149)

Ubikacje fabryczne

urządzone na siłę i światło z biurem, telefonem itd. do wydzierżawienia natychmiast. Oferty piśmienne pod „Fabryka” do „Par”, ul. Dworcowa nr. 72. 24936

W sobotę, dnia 15 września r. b.

nastąpi w nowocześnie urządzonym

gmachu dawniejszej firmy **A. ZEIMAN**, narożnik Grudziądzka-Rynek

Otwarcie magazynu bławatów

Stale na składzie:

Materiały damskie - Sukna męskie - Konfekcja damska, męska i dziecięca - Towary drobne i przybory do krawieczyzny - Bielizna i artykuły męskie - Dywany - Chodniki - Firany
Nowości dla pań i panów z towarów najlepszej jakości.

Ceny reklamowe.

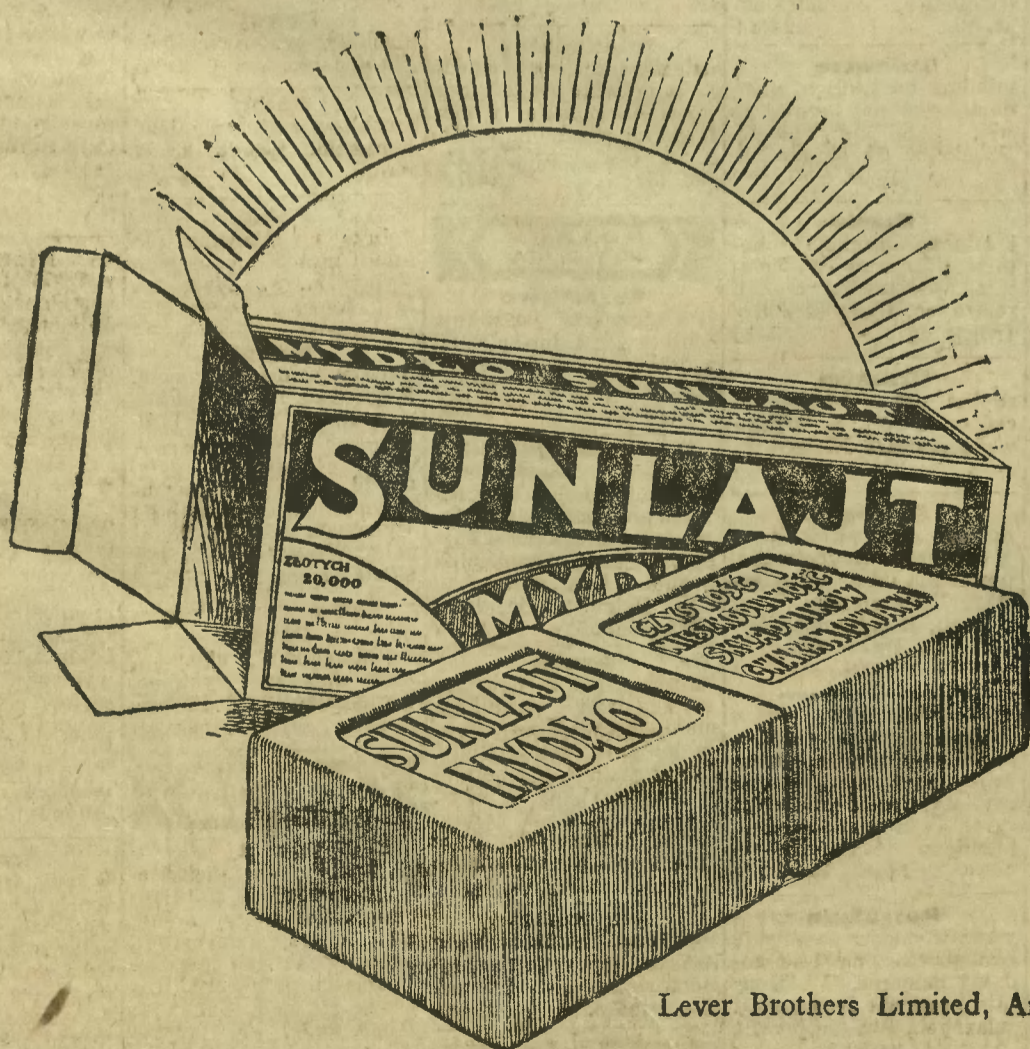
Prosząc o łaskawe poparcie mego przedsiębiorstwa, kreszę z poważaniem

(24851)

M. MUZIOL, CHEŁMNO

SUNLAJT MYDŁO

MYDŁO SUNLAJT jest synonimem światła słonecznego: wnosi idealną czystość w ogniska domowe, a więc i radość. Mydło Sunlajt doprowadza do śnieżnej białości najbardziej zbrudzoną bieliznę. Pozatem, używanem jest do porządków domowych, ponieważ usuwa brud w sposób radykalny. Wypląca się natychmiast sumę 20,000 zł. każdemu, który mógłby w niem znaleźć jakiegokolwiek braku.

Lever Brothers Limited, Anglja.

P.SI 3-27

TAPETY

POMORSKA 8. (17250)

Kupię

domek jedno mieszkaniowy w śródmieściu za 15.000 zł. Zgł. do filji Dzien. Bydg. Dworcowa 2 pod „Domek“ 13351

20 murarzy

poszukuje zaraz budowa elektrowni w Plechelnie pod Pakością. (24815)

Chorzy na płuca

zażądać bezpłatnej dokładn. lekarskiej broszury o masce oddychającej Profesora K u h n a. Zdumiewające skutki lecznicze. Gesellschaft für medizinische Apparate, Gdańsk, (Tow. Apar. med.) (23815)

Przedstawiciel - podróżujący

dobrze zaprowadzony a uzdolniony sprzedawca z branży wódczanej i towarów kolonialnych na miasto Bydgoszcz i Pomorze poszukiwany na prowizję dla naszej renomowanej wytworni win. Przyjęcie na siebie Delcredere conajmniej we wysokości zł 1000,— bezwarunkowo wymagane.

Łaskawe zgłoszenia z podaniem referencji uprasza się pod „Wino“ do filji Dziennika Bydgoskiego. (13657)

Poszukuje się dzielnego

technika-dentystę

któremu według ustawy wolno samodzielnie prowadzić praktykę dentystyczną, wydoskonalonego w pracy operatywnej, do samodzielnego prowadzenia dobrze zaprowadzonego zakładu dentystycznego w większym mieście powiatowem. Ewentualne wydzierżawienie po upływie pewnego czasu niewykluczone.

Oferty z życiorysem, fotografią oraz podaniem pensji uprasza się składać do Dziennika Bydgoskiego pod „Dobry fachowiec“. (24682)

Poszukuje natychmiast dla mej hotelowej restauracji dzielnego i biegłego

stołowego (kelnera)

Pożądana jest siła pierwszorzędna, która umie samodzielnie pracować. Bufet na własny rachunek. Kaucja ca. 1.500,— zł. konieczna.

Ignacy Nowak

Koronowo Telefon 15.

24692)

Inżynier-chemik

z zagranicznym dyplomem poszukuje praktyki. Zgłoszenia pod: (24564)

Mieczysław Krókowski, Krzeszowice, Małopolska

Rutynowana stenotypistka

z znajomością języka polskiego i niemieckiego, tylko dzielna siła poszukiwana natychmiast przez większe przedsiębiorstwo. Szczegółowe zgłoszenia z odpisami świadectw i fotografią pod „5600“ do administracji Dziennika Bydgoskiego. (23843)

Kilku starszych zdolnych 24635

fliskarzy

do układania płytek na posadzki i ściany — przyjmujemy zaraz na stałą pracę.

M. Czubek i Ska

Poznań, Gwarna 8. Telefon 36-91 i 32-12.

POLECENIA

Zalazwam

wszelkie przeprowadzki oraz przewozy towarów samochodem ciężarowym, w mieście i po za miastem. M. Bonia, Nowodworska nr. 24. (24832)

SPRZEDAŻE

Majątki

ziemskie, młyny, fabryki, składy, domy w centrum Bydgoszczy od 30-300 tys. zł. poleca Wielowiecki, Gdańska 103. (13703)

Baczność!

Bardzo tanio i korzystnie gospodarstwo 92 morgi, żywy i martwy inwentarz kompletny. Cena 25 tys., wpłaty 15 tys. 35 morg, 3 krowy, koni, swinie, inwentarz kompletny 15 tys., wpłaty 10 tys. spiesznie na sprzedaż. Trocha, Zblewo, pow. Starogard. (27348)

Okazja!

Gospodarstwo prywatne 98 morg, zabudowania masywne, duży sad owocowy, laka dwukośna, przy szosie, duża wioska, do kościoła i stacji 2 km. szkoła w miejscu. Z powodu stosunków rodzinnych natychmiast na sprzedaż. Cena 35 tys. zł, wpłaty 26 tys. Ignacy Trocha, Zblewo, powiat Starogard, Pomorze. 24871

Gospodarstwo

35 morg bez inwentarza za 8.000 zł na sprzedaż. Zgłoszenia Bydgoszcz, ul. Piękna 37. (24855)

2 domy

masywne 2 i 3 pokojowe mieszkania, z śpiączkami, pralnią, chlewami, 2 morgami dobrego ogrodu, sprzedam razem lub oddzielnie okazynie tanio. Właściciel, Szubińska 21. 24875

Kopalnia złota.

Zapewnione utrzymanie rodziny. Kolonjalka istniejąca 40 lat, bardzo dobrze prosperująca z towarem i mieszkaniem 6.500 zł. na sprzedaż. Plac Piastowski 7. Wytwórnia zabawek. (24869)

Korzystnie

dom ze składem, 2 morgi ogrodu, w centrum, wpłaty 12.000 zł. Dom nowy 3 morgi ogrodu, plac budowlany, wpłaty 8000 zł. Zgłoszenia Kieliszek Łomżyński, Bydgoszcz, Plac Piastowski 12. 13711

Wila

o 6 pokojach 15 min. od tramwaju, zaraz do objęcia, na sprzedaż. Dogodne warunki. R. Łagowski, Gdańska 102, telefon 139. (24832)

Wila

cała wolna, 6 pokoi, komfort, telefon, ogród 33 tys. zł. poleca „Ostoja“ Dworcowa 59. 13710

Dom II-otr.

z piekarnią, ogrodem, 2 pokoje i piekarnia wolne, dochód 210 zł cena 30.000 „Felicitas“ Świętojańska 6 24918

Domek

parterowy dochód 125 zł z ogródkiem za 15.000 zł „Felicitas“ Świętojańska 6 24917

Dom II-otr.

2 składy dochód m. 600 zł cena 68.000 zł wpłaty podług umowy „Felicitas“ Świętojańska 6. 24916

Niebywała okazja!

Hotel świetnie prosperujący w większym mieście, dochód ca. 30.000 zł cena 180 tys. wpłaty 80 tys. zł sprzedaż „Ostoja“, Dworcowa 59, tel. 1105. 13709

Gospodarstwo

20 mrg., inwentarz, zabudowanie masywne, wpłaty 6.000 zł. 5 mrg. wpłaty 3.500 zł, wielki wybór w korzystnych domach. Jakubowski, Bydgoszcz, ul. Promenada 11. (24927)

Dom

2 ptr. z ogrodem w centrum miasta cena 35 000 zł. dom nowoczesny III ptr. z komfortem z ogrodem cena 170.000 zł. dom I ptr. z ogrodem owocowym, warzywnym cena 15.000 zł. i dużo innych poleca „Stella“, Dworcowa 64. 13802

Dom

III piętro, nowoczesny, 4 składy, centrum, 22 tys. rocznego czynszu, 6 pokojowe mieszkanie wolne, duże podwórze, wjazd, 155.000, wpłaty 100.000. — Dom III ptr., 4 składy, centrum, 130.000. — Dom III ptr., 9 pok. mieszka., centrum, 140.000. Piękna wila, nowa, 6 pok., duży ogród 35 000. — Dom 2 składy 24.000 śródmieście. Szarek, Dworcowa 90. 13716

Piękny

wspaniały folwarczek 158 morg, ziemia od skiby do skiby tylko pszenno-buraczana. Dom-pałacyk I piętro, 9 pokoi, w parku i ogrodzie 6 morg. kanalizacja, telefon i t. p. Dom dla służby na 2 rodziny, budynki wszystkie masywne pod dachówką, inwentarz żywy i martwy kompletny z pełnymi żniwami. Komunikacja dogodna w Poznaniu. Cena 120 000 zł., wpłaty do umowy. Jak również moc innych majątków większych i mniejszych poleca i nowe zlecenia przyjmuje biuro Pogon. Dworcowa 80. Znaczek na odpowiedź.

Dom

dochodowy, I piętro, masywny z 3 składami, 3 mieszkaniami, w powiecie morskim, z powodu wyjazdu spiesznie na sprzedaż. Zgłoszenia pod „Spiesznie 60“ do Dzien. Bydg. (24859)

Rezydencja.

340 morg pszennej, dom 8 pokoi, przy stacji sprzedam lub zamienię na dom w Bydgoszczy. Znaczek na odpowiedź. Dom Komisowy, Śniadeckich II. 13706

Wila

8 pokoi, komfort, przy tramwaju 33 tys. Dom 3 ptr. fabryka skład 50 tys. sprzedam Dom Komisowy. Śniadeckich II, (13707)

Skład

kolonjalny i delikatesów wraz z 4 pok. mieszkaniem komfortowym w najlepszym punkcie na sprzedaż. Dziedzina Chrobrego nr. 18. (13719)

Sprzedam

skład mydła, galanterji perfumeryj, w najruchliwszym punkcie Grudziądza okazynie. Zgł. Szulc, Grudziądz, Radzyńska 3. 24931

Baczność ogrodnicy!

Z powodu objęcia majątku ziemskiego z rakrodziny sprzedam spiesznie ogrodnictwo swe 7 morgowe na Bielawkach w Bydgoszczy. Kazimierz Gajewski, Jagiellońska 7a I p. 24925

Powózki

wszelkiego rodzaju korzystnie na sprzedaż, ul. Hetmańska 35. 13705

Najlepsza

okazja dobrego zakupu używanych mebli w wielkim wyborze na raty i na zamianę. Sypialki 750 zł, jadalni, bufety, biurka, lustra, maszyny do szycia, trzyczęściowe szafy do rzeczy, zegary stojące 195 zł, leżanki 58 zł, kanapa pluszowa 85 zł, szafonierka 45 zł, kuchnia 75 zł, łóżka 18 zł, pierzyny 35 zł, nmywalki 15-75 zł, łóżka żelazne 10 zł, garnitur pluszowy 195, garnitur koszykowy, szafy do rzeczy, wózek sportowy, wózek ręczny na sprzedaż. Okole, Jasna 9, tylny dom parter lewo, siedem minut od dworca. 24872

Sprzedaje

tanio tarcze transmisyjne używane żelazo, rury i blachę. Jagiellońska 3, drugie podwórze. (24913)

Traktor

na sprzedaż, Fordson używany 2 1/2 roku za przystępną cenę. Dalej wolant czarny w bardzo dobrym stanie oraz kryty powóz (planka) używany. Domek Zamek Bierzgowski, poczta Świerczyński, telefon Lubianka 1. (24861)

Młyn

wodny bez konkurencji, przemiał na dobę 200 ctr. do tego 600 morg pszennej ziemi, zabudowania I klasy cena 120.000 zł., poleca „Stella“ Dworcowa 64.

Skład

kolonjalny z dwupokojowym mieszkaniem zaraz na sprzedaż. Adres wskazuje Dz. Bydg. (24904)

Półszorki

wyjazdowe na parę koni tania na sprzedaż ul. Jagiellońska 3, drugie podwórze. Składnica żelaza. 24924

Motocykl

Wanderer 7 5 K. m. 2 cyl. 3 bieg., starter, kompletny na sprzedaż. Nowakowski, Osie (Pomorze). 24945

Baczność!

Dwa ciężarowe samochody „Chevrolet“ i „Ford“, prawie jak nowe, korzystnie na sprzedaż. Zgłosz. Biuro „Stella“, Dworcowa 64. 13714

Pewna egzystencja!

Maszyna do robienia pończoch, powózka na jedynego konia, uprząż i maszyna do szycia na sprzedaż. Malborska 13. Wilczak. 24863

Toaleta damska

na kość słoniową lakier., i szafka do zegaru stojącego zaraz na sprzedaż. Podwale 14. (24886)

Pies

biały szpic na sprzedaż Śniadeckich 48b, II ptr. prawo. (12708)

Sypialki

nowe pierwszorzędne debowe z lustrami 850 zł na sprzedaż. Nowodworska nr. 42. (24896)

Radjoapar

8 lampkowy, komplet, okazynie na sprzedaż. M. Piechowiak, skład mebli, Długa 7. (24887)

Garnitury

męskie sprzedam. Błonia nr. 2, II lewo. 24878

KUPNA

Dom

do 30 000, mniejszy wpłacie, reszta 3 miesiącach kupię. Dokładny opis. Zgłoszenia do Dziennika Bydg. pod „Właściciel“. (24745)

Do samochodu

Conti, felgi i opony 815 razy 120 posz. zaraz! Kiljan, Pomorska 8a. (13721)

Poszukuję

1 komplet piłek bilardowych (Elfenbein). Oferty z podaniem ceny pod „Piłki“ do Dzien. Bydg. 24876

Poszukujemy

spiesznie kupna używanego lecz w dobrym stanie do użytku motoru na ropę, 8 koni mocy. Zgł. Bracia Szulc, Śmigiel. 24943

Kupię

wilę lub dom, 2-5 morg ogrodu bez lokatorów blisko tramwaju. Zgłosz. Sochacki, Dworcowa 13. (24908)

LEKJE

Lekcji

gry na fortepianie udzielam. Nakielska 19, II ptr. Zgł. przyjmuje się jeszcze od godz. 11-12 i 4-5. 22279

POSADY WOLNE

Wolontariusz

lub uczeń z porządnej rodziny z lepszym wykształceniem potrzebny od 1-go X. 28. Zgłoszenia do Dz. Bydg. pod „Uczeń A“. 24867

Samodzielną

książkową poszukuje zaraz lub później. Kaszubowski, Długa 29. 24949

Poszukuje

pomocnika fryzjerskiego. R. Świątkowska, Chełmza, Toruńska 29. 24939

Poszukuje

zaraz lub później dzielnego pomocnika ogrodniczeo obeznanego w kwiatkach i inspektach, może być paczątkujący. Zgłosz. w raz z świadectwami i wymaganiami pensji przy wolnym utrzymaniu. R. Treichel, Wągrowiec. 24946

Fachowiec

z kilkuletnią praktyką przyjmie kierownika posadę w większym zakładzie gastronomicznym. Może złożyć kaucję. Łask. zgł. do Dz. Bydg. pod „F. 14“. (24912)

Szukam

od zaraz lub 1 października br. dzielnego kelnera do mojej winiarni. Handel Win. Luckwald Jagiellońska 9. 24922

Poszukuje

kwaciarkę - sprzedawczą lub uczennicę która, już w kwaciarstwie pracowała i może sama robić bukiety i wieniec zaraz lub później. Uprasza się o podanie pensji przy wolnej stacji. Zgłosz. R. Treichel, Wągrowiec. 24947

Staladnika

i ucznia szewskiego poszukuje zaraz A. Gorzellany, Kujawska 13. (24898)

Bona

z dobrymi poleceniami, czysta, wesoła potrzebna Zgłoszenia Pilz, skład delikatesów, Plac Teatralny (24888)

Piekarz

dzielny może się zgłosić. Siowackiego 1 (13691)

Spawacza

na autogenę poszukuje Fabryka rowerów, Nowacki, Rycerska 6. 24938

Stała posadę

po wycuczeniu fotografowania udziela „Wiola“, ul. Sienkiewicza 44. 13713

Krawcy

na duże sztuki, na warsztat, tylko pierwszorzędne siły i jeden jako dzienny, mogą się natychmiast zgłosić. Jan Samplawski, Bydgoszcz, Jagiellońska nr. 12. 24934

Dziewczę

młodsze do lekkich prac domowych najchętniej ze wsi, może się zgłosić. Dziedzina Chrobrego 18. 13718

Ucznia

i silnego młodego robotnika poszukuje W. Tempin, warsztat konstrukcji żelaznych, Bydgoszcz, Sw. Trójcy 19. (24888)

Uczennice

zdolne potrzebne do szycia od 15 i 1. X. Królowej Jadwigi 14, Kleinówna. 24866

Kucharka

dobrze wykwalifikowana z dobrymi świadectwami, potrzebna od 1. października. Uczennica do dyspozycji. Restauracja Obywatelska, Dworcowa 5. 13704

Dobry

pokoju która posiada kilkuletnią praktykę, może wykazać się dobrymi świadectwami potrzebna zaraz ewil. od 1. 10. Zgł. piśmienne do „Par“, Dworcowa 72 pod „826/15“. (24614)

Poszukuję

zaraz tłumacza na polskie i niemieckie na 1-2 godziny dziennie. W. Tempin, warsztat konstrukcji żelaznych, Sw. Trójcy 19. 24882

Uczniwa

dziewczyna, najchętniej ze wsi do wszelkich prac domowych potrzebna natychmiast. Zgł. Ginnajum, Grodzka 10, (24870)

Ślusarzy (24903)

poszukuje Otto Niefeldt, Bydgoszcz, Garbary 31.

Służąca

do dzieci potrzebna zaraz. Sienkiewicza 48, II ptr. prawo. 24891

Dziewczynka

do szycia potrzebna. „Wiola“, Sienkiewicza 44. 13712

Dziewczyna

do wszystkiego potrzebna. Gdańska 138, parter. (24880)

Służąca

uczciwa i pracowita może się natychmiast zgłosić. Jan Samplawski, Bydgoszcz, Jagiellońska 12, skład. 24935

Dziewczynie

uczciwą lat 17-20 na przychodnie do pokoi i trojga starszych dzieci przyjmie zaraz. Pomorska 49/50 II. p. pr. (13697)

Służąca

z dobrymi świadectwami która samodzielnie gotuje potrzebna. St. Nagel, Długa 1, skład. (24907)

Służąca

która może gotować potrzebna. Zgł. Rycerska 10 24920

Służąca

do wszelkich prac domowych z gotowaniem potrzebna Węglewska, 20-go stycznia 12. 24921

Kucharka

czysta i akurata, która umie przedewszystkiem dobrze gotować i piec oraz do wszelkich prac domowych może się zgłosić zaraz. Długa 15, skład zelaza. 24919

Starszą

dziewczynę na gospodarstwo poszukuje się. Zgł. Warmińskiego 12. (13724)

Służąca

uczciwa i pracowita do wszelkiej pracy domowej potrzebna od 15. 9. Żuchowska, Sienkiewicza 44. 24890

Dziewczyna

z poleceniami świadectwami, która samodzielnie gotuje i do wszelkich prac domowych potrzebna zaraz. Kiedrowska, Długa 64 drogerja. 24910

Służąca

umiejąca samodzielnie gotować z dobrymi świadectwami potrzebna od 15. 9. Zgłosz. Pilz, skład delikatesów, Plac Teatralny. 24892

Inteligentne

dziewczę, kochające dzieci i poprawnie władające językiem polskim i niemieckim potrzebne od 15. 9. 28. Gertnerowa, Gdańska 152 (13700)

POSADY POSZUKUJĄ

Gazemistrz

i wodomistrz poszukują posady zaraz lub później z dobrymi świadectwami. Zgł. pod „Gazemistrz“ do Dz. Bydg. (24599)

Starsza bilansistka

biegła w książkowości, korespondencji i w sprawach podatkowych, reklamacyjnych etc. poszukuje odpowiednią samodzielną posadę. Łask. oferty do filji Dzien. Bydg. pod „Bilansistka“. (13699)

Osoba

inteligentna, z dobrymi referencjami poszukuje stałej posady gospodyni w lepszym domu Bydg. lub Poznania, najchętniej u starszego pana od 15 bm. lub później. Łask. zgłosz. do filji Dz. Bydg. Grudziądz pod „Sympatyczna“ 24923

Na grubą

maszynę pończosniczą szukam pracy najchętniej hurtownie. Kocorówna, Szpitalna 8. (24902)

DZIERZAWY

Ubikacje

blisko dworca, nadające się do wszystkiego do oddania. Of. do filji Dzien. Bydg pod „Ubikacje“ 13717

Poszukuje

dzierżawy lub kupna 3 do 4 morg, nadającej się na ogrodnictwo, blisko śródmieścia. Zgłosz. pod „D. Z. D.“ do Dz. Bydg. 24897

MIESZKANIA

Poszukuje

mieszkania 1 lub 2 pokojowego z kuchnią, placąc dzierżawę za 1 rok, wzgl. 2 lata z góry, wprost od gospodarza. Oferty pod „Mieszkanie“ do Goniec, Dworcowa 52. (24856)

Mieszkanie

pokój z kuchnią poszukuje dla mego robotnika, placąc rok z góry. Wojdylak, Sw. Trójcy 4. (24868)

Mieszkania (24909)

sklepy różnych wielkości, domy, wile, młyny oraz majątki poleca biuro Sochacki, Dworcowa 13.

Zamienię

1 pokój z kuchnią na 2 lub 3 pokoje z kuchnią. Adr. wskazuje Dz. Bydg. 24590

Mieszkanie

mniejszą do odania. Szpitalna 7, Wilk. (24839)

Poszukuje

1-2 pokoje z kuchnią od gospodarza, placąc czynsz z góry. Zgł. do firmy O. Grundtke, Śniadeckich 33, biuro pośrednicze. (13496)

Poszukuje

3 lub 4 pokojowe mieszkanie blisko Dyrekcji kolej, placąc czynsz z góry. Zgł. do filji Dzien. Bydg. Dworcowa 2 pod „M. Z.“ (13720)

Mieszkania

pokój próżny za rocznym czynszem zaraz do wynajęcia. Gdzie, wskazuje Dziennik Bydgoski. (24915)

Małe

mieszkanie do oddania. Gdzie? wskazuje Jezuicka nr. 19, Hewner. (24900)

POKOJE

Pokój

umeblowany frontowy dla dwóch panów

POLECENIA

Meble

wszelkiego rodzaju, solidnego wykonania: kompletne sypialnie, jadalnie, kuchnie oraz pojedyncze szafy, stoły, łóżka, krzesła, kanapy, leżanki na najkorzystniejszych warunkach poleca Andrzej Nowak, Podgórna 28, róg Wełniany Rynek. (6230)

Leżanki

kanapy i materace najtaniej i pod gwarancją sprzedaje tylko Andrzej Nowak, ul. Podgórna 28, róg Wełniany Rynek. (2848)

Meble.

Jadalnie, sypialnie i meble wszelkiego rodzaju oraz garnitury klubowe, kanapy, leżanki, materace na dogodnych warunkach spłaty poleca Julian Nowak, magazyn mebli Szpitalna 8, tel. 1213. (4158)

Linoleum

A. O. Jende, Bydgoszcz, Gdańska 165, tel. 1449. 22496

Wózki

dziecięce na raty. T. Bytomski, Dworcowa 15a. 21803

Krawcowa

poleca się tanio w domu i po za domem. Adres wskaże Dz. Bydg. (24739)

SPRZEDAŻE

Okazja!

Dom III piętrowy narożnikowy z interesem, mieszkania po 4-5 pokoi, dochód około 1000 zł, 95 tysięcy zł. Dom II, oficyna, ogród, 2 składy, dochód 650 zł, cena 75.000 zł. Dom II, 2 składy, cena 33.000. Dom II piętrowy, cena 25, wpłaty 15.000 zł. Dom I piętrowy, 14.000. Tak również posiadłości wiejskie, majątki, fabryki, młyny, tartaki, mleczarnie, restauracje poleca i świeże zlecenia przyjmuje biuro Pogoń, Bydgoszcz, Dworcowa 80, tel. 18-15. Znaczek na odpowiedź.

Willa

3 piętr., nowoczesna z ogrodem warzywnym i 1 1/2 morg. łąki oraz place budowl. pięknie położona jest na sprzedaż w Kartnizach na Pomorzu. Cena 65 tys. zł za gotówkę. Of. uprasza do Dz. Bydg. pod „150“. (24847)

Gospodarstwo

22 morgi średniej ziemi, inwentarz, zbiory, budynki, mrowane, kilometr od miasta sprzedam zaraz za 12 tys. zł, wpłaty 10.000 zł. Adres: Chomiczka, Paterek poczta Nakło n/Not. (24805)

Kamienica

III piętrowa z trzema interesami w dobrym punkcie Bydgoszczy, dochód około 1000 zł miesięcznie sprzedam spieszenie za 110 tys. zł, wpłaty 50 tys. zł. Kamienica II piętrowa z dwoma interesami w Bydgoszczy sprzedam za 35 tysięcy zł lub zamienię na gospodarstwo 50-80 mg. Kamieniczka I piętrowa z dwoma interesami i mieszkaniem, cały dom wolny do objęcia w Bydgoszczy, sprzedam za 25.000 zł. Willa nowsza o dwóch pomieszczeniach z ogrodem owocowym w Bydgoszczy za 35.000 zł, jak również wiele innych korzystnych obiektów poleca i świeże zlecenia przyjmuje biuro „Pogoń“, ul. Dworcowa 80, telef. 1815. Znaczek na odpowiedź.

Okazja.

Próżny skład z mieszkaniem i meblami tanio na sprzedaż. Oferty do Dz. Bydg. pod „Okazja“. 24836

Parowa mlecznarnia

komplet, urządzona, 5000 ltr. dziennie. Dom 8 pokoi z rak niemieckich za 40.000 zł, wpłaty 20.000 zł, sprzedam Sokołowski, Plac Wolności 2. (13664)

32 mórg z inwentarzem przy 7000 zł i wpłaty i kilka innych obiektów sprzedam okazynie. Sokołowski, Plac Wolności 2. (13665)

Kamienice

II ptr. ze składem, dobre położenie, korzystnie na sprzedaż. Właśc. Jan Kowalski, Skarszewy. Pom. 34703

Dom

wolny, interes za 13 000 zł i kilka innych sprzedam Sokołowski, Plac Wolności 2. (13666)

Okazja!

Sprzedam 2 samochody. 5 osobowy „Chevrolet“ 26 tys. klm., 2 osobowy „Matis“ 30 tys. klm. tanio za gotówkę. Wiadomość w Dzien. Bydg. (24718)

Oberża

z salą dobrze prosperującą, do tego 10 mórg dobrej ziemi, z całkowitym martwym i żywym inwentarzem z powodu wyprowadzenia się do Niemiec korzystnie na sprzedaż. Zgłoszenia proszę do Dz. Bydg. pod „Oberża“. (24683)

Domek

parterowy z dobrze zaprowadzonym interesem kolonjalnym w ruchliwym miejscu Bydgoszczy jest z powodu wyjazdu tanio na sprzedaż wprost od gospodarza. Adres wskaże Dzien. Bydg. 24562

Skład

delikatysów i towarów kolonjalnych w bardzo dobr. położeniu, w mieście pow. przy rynku, zaraz z powodu przejęcia innego przedsiębiorstwa na sprzedaż. Zgł. pod „Skład 128“ do „Dziennika Bydgoskiego“. 24561

Dom

dwupiętrowy 15 mieszkań, 15.000 zł wpłaty, sprzedam. Szuchiewicz, Bernardyńska 10. (24841)

Skład

modniarski zaraz na sprzedaż. Cena 2500 zł. M. Rubiś, Koronowo. 24838

Sprzedam

posesję, miasto powiatowe, najruchliwszy punkt, nadająca się na mały młyn z lokomotyłą, budynki masywne, 6 pokojowe mieszkanie, 2 morgi ogrodu. Zgłoszenia Toruńska 1, warsztat mechaniczny. 13663

Egzystencja.

Wiatrak holenderski dobrze prosperujący, z dobrem urządzeniem, 7 mórg dobrej ziemi, zabudowania masywne, prywatne, sprzedam spieszenie z powodu choroby. Cena przystępna według umowy. Władysław Kaliszan, Sipiory, pow. Szubin, stacja kolejowa Studzienki. Na odpowiedź znaczek dołączyć. (24830)

Skład

galanterijny z powodu objęcia większego obiektu do przejęcia z towarami zaraz przy rynku w Brodnicy n/Drw. Gotówki około 8 tys. zł. Łaskawe zgłoszenia przyjmuje Dzien. Bydg. pod „E. 12“. (24860)

Samochód

4 osobowy marki Opel za bezcen, lecz gotówką zaraz na sprzedaż. Hetmańska 30, gospodarz. 13672

Dobrze

zaprowadzona kolonjalka w dobrym punkcie na sprzedaż. Wiad. w filii Dz. Bydg. (13681)

Motocykl

na sprzedaż. Hetmańska nr. 26, I ptr. lewo. (24828)

Magiel

na sprzedaż. Okole, Kanałowa 2. (13671)

Fortepian

krzyżowy (polisander) sprzedam Koerdit, Król. Jadwigi 4b, parter lewo. 13674

Elektryki

wózek dziecięcy na sprzedaż. Warszawska nr. 19. 13384

Szafki do zegarów, mebli pokój kompl. dąb na sprzedaż. Orłowski, Dworcowa 69. 13626

Radjo

5 lampkowe, komplet z głośnikami na sprzedaż. Mazowiecka 29, Fabryka. 13620

Sprzedam

większą ilość desek 3/4, 1/2 cali i bale z drzewa jesionowego. A. Osiniński, Koronowo. (24695)

Wóz

na resorach nowy, półszorki i dogkart na sprzedaż, ul. Warszawska 19. 13686

Antyczna

sypialka na sprzedaż. Warszawska 19. (13685)

Samochód

2 osobowy typ sportowy, w dobrym stanie sprzedamy za 1.700 zł. Obejrzyć Toruńska 1, róg Bernardyńskiej. Warsztat. 13661

Dryl

używany 2 metr. i maszynę do wybierania kartofli sprzedam M. Kaszewski, Jarużyn, Fordon. 24837

Dobra

maszyna krawiecka „Singer“ jest tanio na sprzedaż. Zgł. do Dz. Bydg. 24610

Kapusta

biała i czerwoną oraz ogórki w większej ilości sprzedam. Ziemiarni, Kosowo, p. Gruczno pow. Świecie. (13688)

Piec

gazowy do łazienki, marki Siemen w dobrym stanie korzystnie do oddania. Zgłosz. pod nr. „W. K. 162.“ do filii Dz. Bydg. ul. Dworcowa 2. (24853)

Samochód

Ford odremontowany sprzedam za 1.500 zł. Adres wskaże filia Dz. Bydg. 13659

Fortepian

mahoniowy tanio sprzedam. Hetmańska 17, parter prawo. 13690

Młode

charty (Windhunde) tanio oddam. Król. Jadwigi 16, parter prawo. 13693

Krowy

dobre dojki i młode bydło rozplodowe z powodu pogorzeleli na sprzedaż. Ziemiarni, Kosowo, poczta Gruczno, pow. Świecie. (13689)

Ples

biały szpic na sprzedaż. Kujawska 17. (13696)

KUPNA

Poszukujemy

do kupna kamienicy dochodowej w okolicy Gdańskiej z wolnym mieszkaniem. Agencja Handlowa „MIR“, Bydgoszcz, Paderewskiego 32, tel. 1153. (13627)

Poszukuje

kupna pieca piekarskiego używanego na rozbiórce, może być na drzewo, tylko szamot w dobrym stanie lub na węgiel, pierścien. palenie, proszę dokładny opis i cenę. Zgł. przyjmuje L. Cholewiński, Wągrowiec, ulica Bartodziejska. (24449)

Dom

lub willę w Bydgoszczy w cenie od 20-50.000 zł gotówką kupię. Obszerne oferty pod „20-50.000“ do filii Dz. Bydg. 13658

Poszukujemy

za gotówkę samochód półciężarowy na 1 1/2 ton używany lecz w zupełnie dobrym stanie. Oferty z dokładnym opisem maszyny, i podania czasu biegu takowej, oraz ceny ostatecznej pod „K. N. 20“ do Dzien. Bydg. (24241)

Wóz

do bydła dobrze utrzymany kupię. Walczak, Solec Kujawski, Rynek 7. 13695

Wilka ostrego kupię, nie za drogo. Dworcowa 34, Kiosk. 13640

LEKcje

Kurs handlowy na Prakt. Kursach Handlowych w/m. ul. Chrobrego 7 rozpoczął się 3-go września. Lekcje odbywają się w godzinach 4-7. Zapisy dodatkowe przyjmuje w godzinach 5-6. Dyrekcja. (23724)

Lekcji gry na fortepianie udzielam. Cena niska. Kordeckiego 3, parter lewo. 23122

Zapisy na kursy naturalne do kształcące kl. IV.-VIII. Szkoła Sw. Trójcy, Kordeckiego, g. 6-9. (23876)

Lekcji gry na fortepianie udzielam. Nakielska 19, II ptr. Zgł. przyjmuje się jeszcze od godz. 11-12 i 4-5. 22279

Lekcji muzyki, francuskiego i angielskiego. Ul. 20 Sycznia 30, II p. pr. (13446)

POSADY WOLNE

Stenografji listownie najszybciej wyuczamy „Stenograf Polski“, miesięcznik wychodzi. Instytut Stenograficzny, Warszawa, Krucza 26. 23272

Chcesz otrzymać posadę? Musisz ukończyć kursa fachowe, korespondencyjne prof. Sekułowicza, Warszawa, Żórawia 42. Kursa wyuczają listownie: buchalterji, rachunkowości kupieckiej, korespondencji handlowej, stenografji, nauki handlu, prawa, kalgigrafji, pisania na maszynie, towaroznawstwa, angielskiego, francuskiego, niemieckiego, pisowni, (ortografji). Po ukończeniu świadectwo. Żądajcie prospektów. (18624)

Wojazer

do rozwożenia materjałów piśmiennych i galant. na stałą posadę potrzebny. Kaucja konieczna. Oferty pod „Rzetelny i stały“ do filii Dzien. Bydg. Dworcowa 2. 13525

Poszukuje kierownika dla mego interesu skład cygar i galanterji. Kaucja 2500 złotych. P. Huetter, Chojnice Pomorze. (24857)

Dzielny elektromonter obeznany z instalacjami i motorami elektrycznymi, który większą centralę elektryczną samodzielnie może obsłużyć, otrzyma zaraz stałe zajęcie. Zgłoszenia z dołączeniem wykazów i świadectw należy skierować do Cukrowni Kujawy T. A. w Janikowie. 24793

Pomocnik fryzjerski młodszy potrzebny zaraz. Górnolski, Trzemeszno. 24806

Stolarza poszukuję na ołszową robotę. Zgłoszenia skład o brażów, ul. Poznańska 4. 24799

Poszukujemy natychmiast zaufanej i porządnej dziewczyny do dziecka. Zgłoszenia proszę rano między 10-12. A. Cwiklińska, ul. Mazowiecka nr. 37, I p. (24813)

Ogrodnik z kilkoletnią praktyką i doświadczeniami może się natychmiast zgłosić. Wielkopolska Papiernia Czyżkówko, tel. 1151 i 1137. 24768

Ekspedjenta lub ekspedjentki z branży konfekcji damskiej i męskiej poszukuję zaraz. Zgł. z odpisami świadectw i podaniem pensji do firmy A. Radziejewski i Ska Chelmska. 24802

Potrzebny uczeń i młodszy pomocnik ogrodnicy, najchętniej z prowincji. Zakłady ogrodnicze Skibiński, Bydgoszcz, Podleśna 6. (24800)

Młodszy chłopaka do posyłek potrzebny. Dorsz, Sw. Jańska 19. 13667

Silnego chłopaka do posyłek poszukuje zaraz Kiljan. Pomorska 3a. (13722)

3 zdunów do stawiania białych pieców przyjmuje zaraz. Ul. Śniadeckich 9. (24827)

Krawiec czeladnik młodszy do ręki na spodnie 1a może się zgłosić. Molski, Sw. Trójcy 17. (24881)

Wolontariusz fryzjerski potrzebny zaraz. Geisler, Ułańska 1. 24835

Elektryk przyjmuje jeszcze jedną do kuchni i gospodarstwa domowego inteligentną. Woronowicz, Witosław pow. Wyrzysk. 13458

Ekspedjentki poszukuję do galanterji i blawatów z kilkoletnią praktyką. Zgł. z odpisami świadectw i fotografią do Dz. Bydg. pod „123“. (24569)

Od 15 września przyjmuję książkową, maszynistkę z długoletnią praktyką, siłą zdolną. Zgł. do Fr. Sikorski, Dworcowa 31. (13490)

20 murarzy na wyjazd do tynkowania zaraz potrzebni. Płacę 1,90 zł. na godzinę. Mieszkanie i kuchnia na miejscu, robota zapewniona. Józef Kryger, Przedsiębiorstwo budowl., Kujawska 25. (24733)

Czeladnik kowalski z kursem kucia koni potrzebny zaraz na stałą pracę. N. Szulc, Wileze, st. Wileza Góra pow. bydgoski. (13633)

Wolontariusza gastronomicznego władającego językiem polskim i niemieckim poszukuje zaraz Kantorowicz, Jagiellońska 64. (13680)

Robotników i chłopaków do pracy akordowej w Cegielni oraz 2 palaczy znających się na wypalaniu cegły i dachówek poszukuje Cegielnia Parowa, Fabryka Dachówek i Dren „Firog“, dzierżawca A. Stanek, Firog, stacja Kojkoszki, powiat Kartuzki. 24711

Pokojuwej która by pomogła gospodyni, poszukuje się na wieś blisko Bydgoszczy, na dobre warunki. Reflektuje się tylko na uczciwą, pracowitą osobę. Zgł. najchętniej osobiste w środę i czwartek od 5-7 u p. Bonneberger, Gdańska 23, II p. (24577)

Starsza kucharka która umie dobrze gotować i może wykazać się doświadczeniami potrzebną zaraz ew. od 1. 10. Zgłoszenia piśmiennie pod „Kucharka“ do „Par“, Dworcowa 72. (24613)

Gospodyni - kucharka umiejąca dobrze gotować potrzebną zaraz lub później. Hotel Behrent, Tczew, telefon 43, ul. Dworcowa 9 10. (24652)

Krawczyń do maszyn elektrycznych poszukuje Industra, Bydgoszcz, ul. Kujawska 124. 24503

Dziewczyna z gotowaniem i z doświadczeniami potrzebną do lepszego państwa od 15. 9. Adres wskaże Dz. Bydg. (24842)

Panienka uczciwych rodziców, władająca polskim i niemieckim językiem dla zastąpienia pani, może złożyć oferty do filii Dz. Bydg. pod „R. J.“ (13660)

Potrzebny uczeń i młodszy pomocnik ogrodnicy, najchętniej z prowincji. Zakłady ogrodnicze Skibiński, Bydgoszcz, Podleśna 6. (24800)

Młodszy chłopaka do posyłek potrzebny. Dorsz, Sw. Jańska 19. 13667

Silnego chłopaka do posyłek poszukuje zaraz Kiljan. Pomorska 3a. (13722)

Dziewczyna z lepszej rodziny pragnie się wyczerzyć gotowania u lepszego państwa lub na majątku, poszukuje miejsca od 1. lub 15. 11. Łucja Piórowna, Labiszyn n/Notecia, Gazownia. 13673

Uczeń do piekarni potrzebny zaraz nie niżej 16 lat. — Waldemar Kronszewski, mistrz piekarski, Rycerska 18. (13678)

Uczennica zaraz lub później potrzebna. Centrala fotograficzna, Bydgoszcz, ul. Gdańska 19. (13692)

Chłopiec do posyłek zaraz potrzebny. N. Tarczynski i Ska, Łokietka 29, Bydgoszcz. 13676

Śluząca do wszelkich prac domowych zaraz potrzebna. Sowińskiego 20, I ptr. prawo. (13675)

Śluząca poszukuje Kessin, Grunwaldzka 7. (24615)

Chłopak silny do posyłek zaraz potrzebny. Adam Bukolt, skład kolonjalny, Grunwaldzka nr. 128. (24801)

POSADY POSZUKUJĄ

Wychowawczyni z ukończoną szkołą wydziałową, kursem kroju, szycia, robótce, mogąca się wykazać doświadczeniami, poszukuje zaraz lub później posady. Łask. oferty uprasza pod „A. 1000“ do filii Dzien. Bydg. Dworcowa 2. (13592)

Dla (24659) mojej córki 16 letniej z wyszkol. gimnazj. poszukuję w pierwszorzędnym zakładzie fotograficznym miejsca jako uczennica celem wyuczenia się fachowo podług nowoczesnych wymagań fotografii i retuszu. Zgł. do Dzien. Bydg. pod lit. „K. L.“

Drogerzysty dyplomowany poszukuje posady od 1. 10. 28. Łaskawe oferty proszę nadesłać pod „J. D.“ do filii Dz. Bydg. 24839

Pierwszorządna gospodyni która zna warszawską kuchnię i wypiek ciasta poszukuje posady, oraz pokojowa poszukuje posady. Marja Kamińska, Bydgoszcz, ul. Długa 29. 13663

Szofer ślusarz, trzeźwy, poszukuje odpowiedniej posady zaraz. Of. do Dz. Bydg. pod „A. W.“ (24804)

Czeladnik piekarski z doświadczeniami, pracowity i rzetelny, samodzielnie może pracować poszukuje posady. Łask. of. do Dzien. Bydg. pod „Nr. 101“. (24812)

Rzeźbiarz meblowy poszukuje pracy, najchętniej do stolarni lub fabryki mebli. Zgł. do Dzien. Bydg. pod „Samodzielny rzeźbiarz“. (24810)

Gazomistrz i wodomistrz poszukują posady zaraz lub później z doświadczeniami. Zgł. pod „Gazomistrz“ do Dz. Bydg. (24599)

Obszerny skład kolonjalny połączony z drogerją z przyległym mieszkaniem oraz dużymi ubikacjami nadająca się na hurtownię zaraz tanio do oddania. — Bliższe szczegóły w składzie kolonjal. Sienkiewicza 63. (24709)

Wławnica do wydzierżawienia szory, uprząż na 4 konie sprzedam. Gdańska 142, Przybora. 13611

Poszukuje 3000 złotych na 1-szą hipotekę 2-3 lat na 45 morg. gospodarstwo. Dam osobny wysoki procent. — Of. do Dzien. Bydg. pod „Wysoki procent“. (24811)

Zaginione papiery wojskowe unieważniam. Krzyżanowski Marjan, Grunwaldzka 77. 24329

Znaleziono zegarek branzoletkowy. Odebrać można za zwrotem kosztów. Wiad. Holtendorff, Pomorska 5. (24807)

MIESZKANIA

3 pokoje (13662) z kuchnią poszukiwane wprost od gospodarza. Należność według umowy. Zgł. pod „T. B.“ do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2.

Zamienię 3 pokoje z kuchnią na takie same lub większe. Kościuszki nr. 26, drugie drzwi. (24833)

Poszukuje mieszkania conajmniej 2 pokoje z kuchnią. Do dyspozycji 1000-2000 zł. Zgł. do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „C. R.“ (13682)

Poszukuje pokoju z kuchnią zaraz. Placę czynsz z góry. Zgł. do filii Dz. Bydg. pod „13669“. (13670)

Poszukuje mieszkania 2-3 pokojow. z kuchnią od gospodarza. Żądany czynsz z góry. Grundtke, Śniadeckich 33. 13374

Dnia 13 września rb. zmarła po dłuższych cierpieniach opatrzona Sakramentami św. moja najukochańsza żona, nasza troskliwa matka, teściowa i babka **ś. p.**

Franciszka Wyrwicka

z domu Ruszyńska

przeżywszy lat 74 o czym donoszą w ciężkim smutku pogrążeni

mąż i rodzina.

Uprasza się o westchnienie.

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 15 bm. o godzinie 4 po południu z domu żałoby przy ulicy Brzozowej 13.

Bydgoszcz, Berlin, Crossen, dnia 13 IX 1928 r.

24948

Na raty
miesięczn.
18 zł

pierwsza wpłata 36 zł

Kromczyński, Poznań
Al. Marcinkowskiego 5.
18 66

Tanio
i na raty

Ubrania męskie
Płaszcz damskie i męskie
Suknie, ubranka, płaszczki

Lucjan Szulc
Bydgoszcz, Jana Kazimierza 2

Każdy może sam
przebarbować
obuwie
oraz wszelkie
wyroby skórzanę

SKINOL-FARBA

DO SKÓRY
KOLORACH WSKAZA W SKÓRĘ NIE ŚCIERA SIĘ
ZADĄĆ WSZĘDZIE

Przetwory Chemiczne „SKINOL“ Sp. z o. o.,
Warszawa, Zielna 52. — Tel. 31-78.

Bacność Kcynia i okolica!

Urządzamy w Keyni w hotelu Polskim przy Rynku od 17 do 29 września br.

bezpłatny kurs haftów

artystycznych oraz szycia na „Singera“ maszynach. Zgłoszenia (24844)

Zielińska, Kcynia,
ul. Szewska 24
lub na miejscu.

Kanarki
na sprzedaż. Biernat,
Jasna 20. (24185)

Podobało się Panu Bogu zabrać do grona swych Aniołków, we wtorek 11-go o godzinie 5 po południu po krótkiej, lecz ciężkiej chorobie naszego najukochańszego, drogiego synka i braciśka śp.

Heniusia

przeżywszy 6 miesięcy.

W głębokim smutku pogrążeni

Walentystwo Józwiakowie z synkiem.

Pogrzeb odbędzie się w piątek o godzinie 5-tej po południu od św. Florjana na Bielawki. (24795)

Wróciłem.

Astrolog A. SĘKOWSKI

Leczenie podług zasad homeopatji i przyrody

Bydgoszcz, ulica Gdańska 147

w pobliżu ulicy Słowackiego. (24926)

Bacność!

Bacność!

Dziś w czwartek 13 bm. otwarcie

w odnowionych ubikacjach

Restauracji „Czarny Kof“

ul. Warszawska 10

na które uprzejmie zaprasza **GOSPODARZ.**

Poleca codziennie smaczne obiady po cenie zł 0.80 do 1.20, kolacje po zł 1.00 do 1.50.

także śniadania, kawa, herbata i różne zakąski.

Dobrze pielęgnowane piwa oraz różne napoje alkoholowe i wody mineralne po cenach konkurencyjnych. (24879)

Nadleśnictwo Państwowe Solec

poczta i stacja kol. Solec Kuj. pow. Bydgoszcz
sprzeda w drodze pisemnego przetargu (submisji) dnia 22 września 1928 r.

beczki od lepu gąsienicznego

to: Los 1) 57 sztuk beczek dębowych o pojemności ca. 250 kg., los 2) 53 sztuk beczek sosnowych o pojemności ca. 250 kg.

Pisemne oferty z napisem „Submisja“ w zalakowanych kopertach należy nadesłać Nadleśnictwu do dnia 22 września godziny 12. Otwarcie ofert nastąpi o godzinie 11.30 w obecności ewtl. przybyłych oferentów. Beczki można obejrzeć w składnicy Nadleśnictwa Solec.

Zatwierdzenie ofert zastrzega się Dyrekcji Lasów Państwowych w Bydgoszczy. (24852) Państwowy Nadleśniczy.

4 lampy

(żyrandole wiszące) do światła elektrycznego,

2 piece żelazne

odda korzystnie (24894)

BANK BYDGOSKI.

Fasadowa

LICÓWKĘ GLAZUROWANĄ

białą i kolorową
(terakotę glazurowaną) „Metro“
poleca najtaniej

Biuo Techniczne Albert Karp inż.
Warszawa, Wilcza 54.
(24845)

Owoc spadki (jabłka)

kupi także w większych ilościach (24843)
„UNAMEL“ - Unisław.

Nagrobki

Posadzki — Stopnie

Marmur

włoski (Carrara) na umywalnie, urządzenia fryzjerskie, rzeźnicze itp. Z powodu wielkiego zapasu ceny znacznie niższe.

J. Job, Bydgoszcz

Tel. 476. Dworcowa 48. Rejtana 7. Zał. 1905
Największe przedsiębiorstwo na miejscu z zapędem elektrycznym

Niniejszem wzywam wszystkich, którzy mają jakiekolwiek pretensje do zmarłej w dniu 23 sierpnia 1928 r. ś. p.

Zofji Leśniewskiej w Łobzenicy

która miała skład obuwia, by takowe zapodał w ciągu czterech tygodni, licząc od dnia ogłoszenia, do niżej podpisanego.

Łobzenica, dnia 11 września 1928 r.

Jan Zalewski

(24630)

kurator masy spadkowej po ś. p. Zofji Leśniewskiej.

Czeladnik piekarski

umiejący prace przy piecu parowym, dobry fachowiec może się zaraz zgłosić. (24641)

B. Nelke, Wielkopolska Swiecie n. W.

Maszyny

pończosznice z powodu likwidacji pracowni sprzedam. (24858)

Nakielska 118.

Jarzyny, owoce - niech każdy pamięta —

Zaprawia się tylko w **occie „Fermenta“.**

Kupujcie zatem **tylko ocet „Fermenta“** w butelkach oryginalnych.

Do nabycia w każdym składzie towarów kolonialnych i delikatesów.

Fermenta

Do zapraw
niezrównany!

Cena ogłoszeń: 20 gr. za milim. 1 łamowo, szer. 38 m/m. Za reklamy na stronie przed ogłoszeniami 50 gr., w tekście na drugiej i trzeciej stronie 90 gr., na dalszych stronach 75 gr. za milim. 1 łam., szer. 67 m/m. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 20 gr., każde dalsze 10 gr.; dla poszukujących pracy oraz na nekrologi 20% zniżki. Przy powtórzeniu ogłoszeń udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie zniżki upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty. — Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca o 20% drożej. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsce administracja nie odpowiada. — Miejsce płatności: Bydgoszcz. — Konta bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych, Bank Ludowy, Bank Gospodarstwa Krajowego, Bank M. Stadthagen. — Konto czekowe: P. K. O. 203713 Poznań.

Wydawca, nakładem i czcionkami: Drukarnia Bydgoska Sp. Akc. w Bydgoszczy. — Redaktor odpowiedzialny: Henryk Ryszewski w Bydgoszczy.